

# ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU KRAKOWSKICH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE POPRAWY JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG WE WSPÓŁPRACY Z ADMINISTRACJĄ SAMORZĄDOWĄ

RAPORT Z BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH





# **ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU KRAKOWSKICH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE POPRAWY JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG WE WSPÓŁPRACY Z ADMINISTRACJĄ SAMORZĄDOWĄ**

RAPORT Z BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH

Publikacja została opracowana przez Biuro Badań Społecznych Obserwator  
w ramach realizacji projektu PL 0280 pn.

**„MOWIS – Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych w Krakowie”.**

Wsparcie udzielone przez Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Norweskiego  
Mechanizmu Finansowego.

**Kraków, 2010**

URZĄD MIASTA KRAKOWA  
Wydział Sportu i Spraw Społecznych  
Referat Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych  
os. Centrum C 10  
31-931 Kraków  
tel. +48 12 616 78 00  
fax +48 12 616 78 13  
e-mail: [mowis@um.krakow.pl](mailto:mowis@um.krakow.pl)  
**[www.ngo.krakow.pl](http://www.ngo.krakow.pl)**

<b>ZAWARTOŚĆ</b>	Zawartość opracowania .....	3
<b>OPRACOWANIA</b>	Wprowadzenie .....	5
	Wnioski i rekomendacje .....	6
	<b>Etap 1.: Ewaluacja programu współpracy oraz jakości świadczonych usług na podstawie dostępnych danych UMK.....</b>	<b>10</b>
	Cele badania .....	10
	Cele szczegółowe .....	10
	Wnioski .....	10
	Ocena programu współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także programów współpracy w innych miastach i wspólnych inicjatyw .....	12
	Wyniki analizy dokumentacji związanej z przeprowadzaniem konkursów ofert .....	16
	Dane na temat organizacji i zgodność oferty ze statutem .....	17
	Opis zadania, opis celów i rezultatów .....	18
	Ocena zasobów i potencjału organizacji .....	21
	Propozycja wskaźników oceny organizacji przystępujących do konkursów ofert oraz wskaźników współpracy gminy z NGO.....	24
	Wywiady pogłębione z pracownikami UMK .....	26
	Cele badawcze .....	26
	Metoda badania .....	26
	Próba .....	26
	Wnioski .....	26
	Formy współpracy .....	27
	Bariery we współpracy .....	27
	Nowe formy współpracy .....	28
	<b>Etap 2.: Utworzenie kompleksowej bazy teleadresowej organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Krakowa z uwzględnieniem zróżnicowania geoprzestrzennego (podział na dzielnice) i dziedzinowego (obszary, formy i rodzaje działalności) .....</b>	<b>29</b>
	<b>Etap 3.: Wyniki telefonicznych badań ilościowych na temat potencjału i potrzeb krakowskich organizacji pozarządowych, w zakresie poprawy jakości świadczonych usług we współpracy z administracją samorządową .....</b>	<b>30</b>
	Cele badawcze .....	30
	Szczegółowe cele badawcze .....	30
	Metoda badania .....	30
	Próba .....	30
	Uwagi dotyczące realizacji badań .....	30
	Główne wnioski z badań telefonicznych .....	31
	Szczegółowe wyniki badań .....	33
	Współpraca organizacji pozarządowych z UMK .....	33

<b>ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA</b>	Czas trwania współpracy NGO-sów z UMK .....	34
	Poznanie form współpracy NGO-sów z UMK i ich ocena .....	34
	Zbadanie obszarów współpracy NGO-sów z UMK i ich ocena .....	35
	Zainteresowanie potencjalną współpracą z UMK oraz jej formami i obszarem .....	37
	Przyczyny nie podejmowania współpracy z UMK .....	38
	Ocena ilości konkursów oraz wieloletnimi umowami z UMK .....	39
	Znajomość innych form współpracy NGO-sów z samorządem .....	40
	Korzystanie z Biuletynu Informacji Publicznej UMK .....	42
	Ocena współpracy UMK z organizacjami pozarządowymi.....	43
	Charakterystyka badanych podmiotów .....	46
	<b>Etap 4.: Wyniki badań jakościowych z wybranymi organizacjami w oparciu o technikę zogniskowanych wywiadów grupowych .....</b>	<b>64</b>
	Cele badawcze .....	64
	Metoda badań .....	64
	Opis próby .....	64
	Główne wnioski z badań fokusowych .....	64
	Streszczenie badań .....	67
	Znaczenie sektora NGOs .....	67
	Opis i ocena dotychczasowej współpracy z Urzędem Miasta Krakowa .....	67
	Organizacje działające w sferze kultury fizycznej, sportu i rekreacji.....	67
	Organizacje działające w sferze kultury .....	68
	Organizacje działające w sferze zdrowia .....	69
	Organizacje działające w sferze wspierania przedsiębiorczości .....	70
	Organizacje działające w sferze inne organizacje pozarządowe .....	71
	Organizacje działające w sferze ochrony środowiska .....	72
	Możliwości rozwoju poszczególnych form współpracy z Urzędem Miasta Krakowa .....	73

**Wprowadzenie** Niniejsze opracowanie powstało w wyniku umowy zawartej 28 czerwca 2010 pomiędzy Gminą Miejską Kraków, a Biurem Badań Społecznych Obserwator sp. j.

### Opis przedmiotu zamówienia

Przedmiot zamówienia dotyczył przeprowadzenia badań socjologicznych na temat potencjału i potrzeb krakowskich organizacji pozarządowych (NGOs), w zakresie poprawy jakości świadczonych usług we współpracy z administracją samorządową.

### Cele badania

- określenie potrzeb i potencjału krakowskich NGOs
- ocena istniejących i opracowanie nowych rozwiązań systemowo -  
- prawnych i form współpracy w zakresie jakości świadczonych usług przez organizacje pozarządowe we współpracy z krakowskim samorządem
- kompleksowa analiza dokumentu „Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”
- opracowanie rekomendacji w zakresie poprawy jakości współpracy i usług świadczonych przez Gminę Miejską Kraków na rzecz organizacji pozarządowych oraz kierunków współpracy samorządu z III sektorem.

### Grupa docelowa

1. Organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.), które prowadzą działalność na terenie Krakowa. Dobór powyższych NGOs do badań odbędzie się na podstawie istniejących baz danych. Wielkość próby badawczej w planowanych badaniach organizacji będzie nie mniejsza niż 500 organizacji.
2. Pracownicy samorządowi zatrudnieni w Urzędzie Miasta Krakowa oraz w miejskich jednostkach organizacyjnych, współpracujący z organizacjami pozarządowymi. Planowana wielkość próby badawczej - 15 pracowników samorządowych.

### Etapy projektu

Projekt składał się z czterech etapów badawczych, opisanych szczegółowo w zasadniczej części raportu (ewaluacja programu współpracy, utworzenie kompleksowej bazy teled adresowej, badanie CATI, badanie fokusowe). Piąty etap projektu polegał na sporządzeniu raportu z całego projektu.

## Wnioski i rekomendacje

Program współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi jest dość skrótowym dokumentem, ale wydaje się, że zawiera najważniejsze punkty. Opisane w programie formy współpracy są bardzo szerokie i obejmują większość z form współpracy określonych w ustawie regulującej kwestię współpracy samorządu i organizacji pozarządowych. Szczególnie w gestii MOWISu powinno leżeć wypełnienie zadań związanych ze współpracą. Pomimo tego można rozszerzyć nieco zakres współpracy, szczególnie w kwestiach informacyjnych, promocyjnych i regulacyjnych.

W obecnym kształcie programu współpracy niezbyt dużą wagę przywiązuje się do kwestii transparentności, co może negatywnie wpływać na ocenę współpracy, zwłaszcza wśród tych organizacji pozarządowych, które nie współpracują z samorządem.

Jak pokazała analiza dokumentacji konkursowej i wniosków o dofinansowanie, głównym kierunkiem zmian w tej dziedzinie powinno być uproszczenie formuły wniosków i nadanie im bardziej przejrzystej i usystematyzowanej formuły. Brak instrukcji wypełniania wniosków skutkowało często złym ich wypełnieniem, a powodowany przez to brak standaryzacji niewątpliwie utrudnia proces oceny wniosków o dotacje. Nie ma także informacji, które pola są obowiązkowe - i tak w części przeanalizowanych wniosków brakowało wyceny pracy wolontariuszy, kosztów korzystania z zasobów rzeczowych. Tym, co szczególnie należałoby usprawnić z punktu widzenia oceny wniosków jest opis dotyczący celów i rezultatów projektu, opis merytoryczny i zasoby kadrowe. Warte uwagi jest to, że niewielki odsetek organizacji we wnioskach o dofinansowanie mógł pochwalić się wsparciem sponsorów, a więc można przypuszczać, iż mają pewne trudności, czy to natury wewnętrznej, czy zewnętrznej, w pozyskiwaniu środków tego typu.

Z rozmów z pracownikami UMK wynika, że współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi przebiega bardzo dobrze. Takie oceny najczęściej można było odnieść do współpracy finansowej, gdyż ta wymieniana była jako najczęściej występująca. Konsultacje nie były częste, ale gdy już się pojawiały, to oceniane były bardzo pozytywnie. Zdaniem respondentów głównych przyczyn braku współpracy należy upatrywać w słabości organizacji pozarządowych, z czego pośrednio wynika brak zainteresowania. W badaniach metodą CATI przebadano niemal po równo organizacje współpracujące obecnie (47%) i niewspółpracujące z samorządem (53%), a najczęstszą praktykowaną formą współpracy były dotacje. Większość organizacji współpracujących z Miastem czyni to przez co najmniej 5 lat. Potwierdza to informacje pozyskane w toku rozmów z przedstawicielami samorządu, iż dotację uzyskują przeważnie organizacje silne i działające od kilku lat, a organizacje nowopowstałe nie czują się na siłach, aby nawiązać taką współpracę. Nie zmienia to faktu, że badani w każdym z obszarów współpracy, w jakich ich organizacja uczestniczyła, ocenili współpracę jako dobrą. Oznacza to tym samym, że jeśli organizacji uda się rozpocząć współpracę z UMK, to sama współpraca przebiega dobrze. Negatywne oceny współpracy z UMK wystawiły zaś osoby, które miały złe doświadczenia w nawiązaniu takiej współpracy i które zakończyły się niepowodzeniem. Ci przedstawiciele organizacji pozarządowych niewspółpracujących z miastem, którzy wyrazili chęć zmiany tego stanu rzeczy, w większości chcieliby

nawiązać taką współpracę w formie dotacji (78%) oraz poprzez konsultacje i wymianę informacji (58%). Najpopularniejszymi podawanymi dziedzinami w jakich organizacje chciałyby nawiązać współpracę z UMK były: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji oraz nauka, edukacja, oświata i wychowanie.

Przebadane organizacje pozarządowe były bardzo zróżnicowane co do wielkości (biorąc pod uwagę liczbę pracowników, jak i wolontariuszy).

Z zebranych danych wynika, że przeważająca większość organizacji korzysta ze wsparcia eksperckiego, a jeszcze większy odsetek z usług profesjonalnego księgowego (67% wskazań). Oznacza to więc, że więcej niż połowa organizacji jest przygotowana do współpracy z samorządem, zwłaszcza w wymiarze finansowym, biorąc pod uwagę to, że organizacje pozarządowe przeważnie mogą liczyć na wsparcie wolontariuszy. Owo stwierdzenie wzmacnia fakt, że 44% organizacji może pochwalić się wsparciem sponsorów, a więc mają one zdwywersyfikowane źródła dochodu, co świadczy niewątpliwie o ich prężności i zaradności.

Pewnym problemem związanym z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych jest fakt, że co dziesiąta organizacja nie ma stałego lokum. Osłabia to na pewno ich zdolność do podejmowania współpracy z UMK, zwłaszcza, że we wnioskach o dofinansowanie konieczne jest wskazanie stałej siedziby.

Badania fokusowe miały na celu pogłębienie wyników, które z badań telefonicznych. Potwierdziły się wnioski płynące z badań ilościowych, iż współpracę z UMK najbardziej pozytywnie oceniają organizacje duże, które otrzymują dotacje. Małym organizacjom pozarządowym trudno nawiązać taką współpracę.

Największą bolączką organizacji pozarządowych we współpracy z UMK jest słaby przepływ informacji, na co wskazywali również respondenci podczas wywiadów telefonicznych. Respondenci mieli również duże zastrzeżenia co do współpracy finansowej, bowiem nie otrzymywali informacji zwrotnej o przyczynach odrzucenia wniosku, a więc wspomniana w programie współpracy zasada transparentności nie jest realizowana w praktyce.

Potwierdziły się również wnioski płynące z analizy wniosków o dofinansowanie, iż należy zadbać o jasne informacje, w jaki sposób organizacje mają wypełnić wnioski. Braki informacyjne zdaniem respondentów mogą zostać po części rozwiązane poprzez nowo tworzony portal dla organizacji pozarządowych – jego zaletą byłoby zebranie informacji w jednym miejscu oraz ewentualnie byłaby możliwość wymiany informacji, doświadczeń poprzez forum. Organizacje pozarządowe chcą wsparcia od samorządu dla swojej działalności poprzez udostępnianie lokali na atrakcyjnych warunkach, organizowanie szkoleń (z uwagi na wyniki badań telefonicznych wydaje się, że najlepsze byłyby szkolenia dotyczące pozyskiwania sponsorów), promowanie podejmowanych przez nich inicjatyw.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych, którzy przyszedli na badanie fokusowe nie wiedzieli zbyt wiele o funkcjonowaniu MOWISu, a często nie



wiedzieli nawet, że taka instytucja funkcjonuje.

Konieczność wystandaryzowania informacji dostarczanych przez organizacje przystępujące do konkursu ofert. Standaryzacja wymaga zamknięcia (lub częściowego zamknięcia) dostępnej kafeterii odpowiedzi oraz opracowania wskaźników umożliwiających porównywanie ofert na realizację zadania podobnego rodzaju, ich ilościową, transparentną ocenę i wybór najlepszych ofert do dofinansowania w ramach dostępnych środków.

Konieczność stworzenia i udostępnienia oferentom instrukcji wypełniania ofert i metodologii wyliczania wskaźników, czyli „know-how”.

Najlepszym sposobem spełnienia dwóch powyższych postulatów jest opracowanie internetowego systemu naboru ofert, który przy pomocy elektronicznego formularza zapewniałby porównywalność najistotniejszych informacji, ułatwiał ocenę ofert i podejmowanie decyzji o dofinansowaniu oraz usprawniał proces gromadzenia i archiwizacji danych na potrzeby monitoringu współpracy UMK z NGO.

Konieczność zwiększenia przejrzystości procedury wyboru ofert do dofinansowania, m.in. poprzez opracowanie i udostępnienie do wglądu publicznego zasad punktacji wniosków, np. poprzez Internetową Księgę Dotacji, zawierającą listę wszystkich złożonych ofert wraz z wysokością przyznanej dotacji, dostarczanie organizacjom pozarządowym na piśmie szczegółowych informacji z uzasadnieniem odrzucenia ich oferty.

Wprowadzenie dla organizacji pozarządowych ubiegających się o dofinansowanie wymogu przedstawiania diagnozy problemu i uzasadnienia dla podejmowanego we współpracy finansowej z Gminą zadania. Umożliwi to pogłębienie wiedzy poszczególnych wydziałów UMK o lokalnych problemach, tendencjach i inicjatywach i powinno przyczynić się do zwiększenia wzajemnego zrozumienia i poprawy jakości komunikacji, np. w formie konsultacji społecznych. Tego typu „wiedza lokalna” powinna być dostępna również (a może przede wszystkim) na poziomie dzielnic, w związku z czym warto w oparciu o informacje z procedury konkursowej stworzyć dzielnicową „mapę” działań organizacji pozarządowych.

Konieczność uczynienia spójnymi oraz uściślenia relacji pomiędzy zakładanymi celami i rezultatami działań a procedurą rozliczenia z wykonania zadania. Spełnienie tego postulatu wymagać będzie m.in. podjęcia działań edukacyjnych, np. w formie szkoleń dla organizacji pozarządowych z zakresu projektowania działań, w sposób umożliwiający ocenę ich skuteczności, efektywności i trwałości.

W przypadku współpracy finansowej byłoby warto wprowadzić możliwość otrzymania dofinansowania na realizację zadań publicznych na okres przekraczający rok budżetowy (np. ze środków pozabudżetowych), co podniosłoby niewątpliwie jakość realizowanych zadań publicznych.

Należy podjąć działania wspierające wewnętrzną integrację środowiska NGO oraz współpracę organizacji pozarządowych z samorządem, administracją

publiczną i biznesem. Konieczna może okazać się mediacja i porozumienie z innymi podmiotami, np. samorządem na szczeblu wojewódzkim, celem podjęcia skoordynowanych działań.

Należy się również zastanowić nad utworzeniem ciał doradczych działających przy wszystkich jednostkach UMK złożonych z członków organizacji pozarządowych i przedstawicieli samorządu oraz innych instytucji potencjalnie zainteresowanych, bowiem praktyka pokazuje, że takie rozwiązanie dobrze się sprawdza (np. Porozumienie na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w Krakowie).

Należy zastanowić się nad poszerzeniem zadań MOWIS, tak aby stał się on jednostką, w większym stopniu, niż dotychczas, koordynującą i wspierającą dla poszczególnych jednostek UMK, w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zawieranie porozumień o współpracy pozafinansowej przyczyniłoby się do poprawy tej współpracy, poprzez ciągłość i transparentność działań. Przepływ informacji między organizacjami pozarządowymi a samorządem jest niewystarczający – należałoby wprowadzić nowe środki przekazu, jak np. newsletter, biuletyn.

Należy zastanowić się nad specjalnymi formami współpracy z młodymi organizacjami pozarządowymi, bowiem jest to jeden z najczęstszych powodów braku współpracy deklarowany ze strony przedstawicieli organizacji pozarządowych, i jeden z powodów wymienionych przez pracowników UMK.

Warto zastanowić się nad stworzeniem inkubatorów dla organizacji pozarządowych, które działałyby np. na tej zasadzie, iż przyznawano by lokal młodym organizacjom pozarządowym (np. po roku od rozpoczęcia działalności), gdzie mogłyby bez przeszkód prowadzić biuro.

Szkolenia prowadzone dla organizacji pozarządowych powinny być prowadzone przez praktyków, tak aby wiedza wyniesiona z nich była bardziej użyteczna; szkolenia te mogłyby być prowadzone w następujących obszarach tematycznych: szkolenia zarządu i członków zarządu, księgowość w NGOs, prowadzenie organizacji pozarządowych – podstawy prawne, franchising, zarządzanie projektami, komunikacja, negocjacje, sprzedaż.

Wypowiedzi respondentów w badaniu CATI i urzędników wskazują, że należałoby lepiej wykorzystać dotychczasowe formy współpracy, a zwłaszcza te niezwiązane ze wsparciem finansowym, wzbogacone o wymienione wyżej działania.

Nowe formy współpracy samorządu i organizacji pozarządowych mogłyby opierać się o:

- większe wykorzystanie potencjału silnych organizacji pozarządowych do pomocy małym organizacjom, poprzez wsparcie finansowe szkoleń

przez nie organizowanych;

- forum wymiany doświadczeń dla organizacji pozarządowych.

Portal dla organizacji pozarządowych powinien zawierać:

- forum dyskusyjne – tak aby mógł być miejscem do wymiany doświadczeń;
- możliwość zadawania pytań do pracowników MOWIS;
- informacje o działaniach podejmowanych przez organizacje pozarządowe w atrakcyjnej formie.

Niewiele organizacji wie o funkcjonowaniu MOWIS, dlatego też należałoby pomyśleć nad lepszym dotarciem do środowiska organizacji pozarządowych z ofertą MOWIS, wykorzystując w tym celu potencjał tych organizacji, które z nim współpracują.

## ETAP 1

### Ewaluacja programu współpracy oraz jakości świadczonych usług na podstawie dostępnych danych UMK

#### Cele badania

Głównym celem tego etapu była ocena programu współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Analizie poddane będą również wnioski o dofinansowanie składane przez organizacje w konkursach oraz inne programy współpracy i wspólne inicjatywy Miasta Krakowa i organizacji pozarządowych.

#### Cele szczegółowe

- Stworzenie wskaźników oceny funkcjonujących form współpracy.
- Stworzenie wskaźników organizacji przystępujących do programu współpracy.
- Analiza porównawcza programów w innych miastach.

#### Wnioski

#### Ewaluacja programu współpracy

Cele współpracy UMK z organizacjami pozarządowymi zostały zbyt słabo uzasadnione i nie są specyficzne dla Krakowa.

Obszary współpracy zostały wymienione poprzez główne punkty, co sprawia, że zbyt niejasne jest, w jaką stronę ma zmierzać współpraca.

Wymienione w programie formy współpracy wydają się w dużej mierze wyczerpywać możliwy zakres współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Brak informacji, w jaki sposób samorząd zamierza wcielać zasady, na jakich ma się opierać współpraca.

Dla realizacji form współpracy zawartych w programie bardzo ważna jest rola MOWIS, który powinien rozszerzyć zakres swoich zadań.

Można rozszerzyć formy współpracy w zakresie informacyjnym, promocyjnym, regulacyjnym i bardziej angażującym organizacje pozarządowe.

### **Analiza wniosków konkursowych**

Nie do końca uzasadnione wydaje się umieszczanie we wniosku pytania o działalność statutową odpłatną i nieodpłatną.

Z punktu widzenia oceny potencjału organizacji pozarządowych ważne jest pytanie o rok powstania organizacji, a nie o uzyskanie wpisu do KRS.

Brakuje również informacji o dzielnicy, na terenie której działa organizacja, co utrudnia wykorzystanie zebranych danych do celów pozakonkursowych.

Pytanie o miejsce wykonania zadania można by wystandaryzować, poprzez np. częściowe zamknięcie listy odpowiedzi.

W opisie merytorycznym zadania często brakuje informacji o diagnozie sytuacji i uzasadnienia realizacji projektu.

W formularzach ofert cele opisane są niedokładnie i często mylone z rezultatami.

Całość opisu poświęconego celom, результатам i produktom powinna zostać przemyślana i zaprojektowana w sposób umożliwiający ocenę skuteczności i efektywności działań podejmowanych przy realizacji działania.

Rubryka „posiadane zasoby kadrowe” nie uwzględnia różnicy pomiędzy członkami organizacji realizującymi zadanie a osobami kontraktowanymi spoza organizacji na czas realizacji zadania.

Nikły odsetek organizacji może pochwalić się uzyskaniem wsparcia od sponsorów.

Nie wszystkie organizacje dokonują wyceny pracy wolontariuszy.

Większość przeanalizowanych ofert zawierała informację o lokalu będącym w posiadaniu lub dyspozycji organizacji.

Nie wszystkie organizacje wyceniają koszty korzystania z zasobów rzeczowych, a te, które to robią, dokonują wyceny na różne sposoby, podając np. ogólną kwotę kosztów bądź w przeliczeniu na jednostkę czasu, kiedy zasoby są wykorzystywane.

**Ocena programu współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także programów współpracy w innych miastach i wspólnych inicjatyw**

Ocenie poddano dokument pt. „Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, przyjęty przez Radę Miasta Kraków w drodze uchwały z dnia 17 czerwca 2009 roku, a który reguluje współpracę samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi na 2010 r.

W celu lepszej oceny programu należy porównać obowiązujący program współpracy w Krakowie do programów współpracy obowiązujących w innych metropoliach – Warszawie i Wrocławiu.

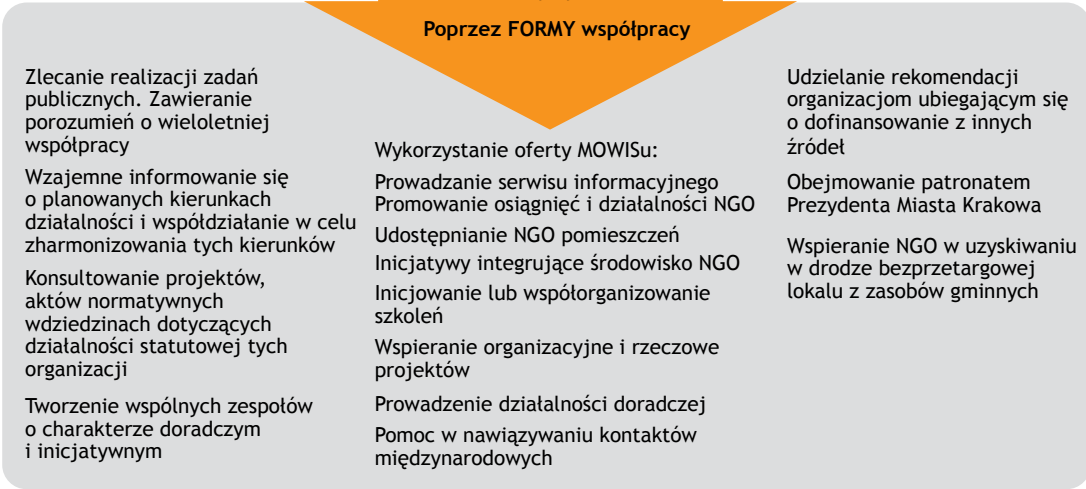
Zgodnie z obowiązkiem ustawowym gminy do 30 listopada każdego roku muszą przyjąć program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok następny. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r., z późniejszymi zmianami, reguluje główne formy, zakres i zasady współpracy oraz zasadnicze elementy, jakie powinny znaleźć się w programach współpracy. Nie wyklucza to jednak pewnych modyfikacji i dodatkowych pomysłów na współpracę z organizacjami pozarządowymi. W tym miejscu należy dodać, że wspomniana wyżej ustawa uległa kolejnej nowelizacji w dniu 22 stycznia 2010r, a więc po okresie uchwalenia obowiązującego programu współpracy na rok 2010. Dodano w niej nowe formy współpracy i poszerzono obszary możliwej współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi.

Poniższy schemat przedstawia zawartość treściową programu współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi na 2010 r.

- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji
- Działania za zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
- Działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym starszych
- Profilaktyka i działania na rzecz promocji zdrowia
- Działania na rzecz profilaktyki i rehabilitacji uzależnień oraz przeciwdziałania patologiom społecznym
- Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży
- Inicjatywa z zakresu ochrony środowiska
- Działalność wspierająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości
- Działalności wspomagająca techniczne, szkoleniowo, informacyjne organizacje pozarządowe oraz podmioty
- Ochrona praw konsumenta
- Upowszechnienie kultury fizycznej

**Na zasadzie: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności**

**Poprzez FORMY współpracy**



**Cel: lepsze wykonywanie zadań ustawowo powierzonych gminie i powiatu grodzkiemu, spoczywających na samorządzie miasta Krakowa**

**Efekty: zwiększenie efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych i wzrost zaangażowania trzeciego sektora w rozwiązywaniu problemów lokalnych**

Głównym celem współpracy jest polepszenie zadań gminy i powiatu grodzkiego poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi. Efektem tego będzie zwiększenie efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych i wzrost zaangażowania trzeciego sektora w zarządzaniu publicznym. Współpraca przyczyni się do lepszego świadczenia zadań publicznych, co pośrednio przełoży się na wzrost jakości życia mieszkańców Krakowa. Współdziałanie administracji publicznej i organizacji pozarządowych z założenia ma przynieść obopólne korzyści, a przede wszystkim ma służyć zwykłym obywatelom. Powyższe cele i efekty są oczywiście ważne

z punktu widzenia gminy, ale takie same mogłyby przed sobą postawić wszystkie gminy w Polsce. Warto by było zawrzeć w programie współpracy cele, które byłyby specyficzne dla rozwoju Krakowa i jego mieszkańców, co bardziej urealniałoby założenia programu współpracy i być może zachęciło większą liczbę organizacji do partycypowania w życiu publicznym.

W programie na rok 2010 zostały wskazane obszary współpracy (sport, kultura, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, rozwój gospodarczy i inne), zasady na jakich współpraca ma się opierać (pomocniczość, suwerenność stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności) oraz formy współpracy. W obszarach współpracy została pominięta edukacja, co oznacza, że samorząd nie przewidział współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi. Kwestia wyboru obszarów współpracy jest co prawda indywidualną sprawą samorządu, ale powinna być czyniona w porozumieniu z przedstawicielami organizacji pozarządowych, i taka informacja powinna zostać zawarta w programie współpracy. W przypadku zasad współpracy warto by było, oprócz wymienia ich zgodnie z tym, co figuruje w ustawie, dokładnie opisać, w jaki sposób owe zasady będą realizowane w praktyce. Przyczyniłoby się to niewątpliwie do podniesienia transparentności współpracy.

W tym miejscu warto przede wszystkim więcej uwagi poświęcić formom współpracy. W programie współpracy zostało opisanych wiele form współpracy, poczynając od współpracy finansowej, a skończywszy na wsparciu i obejmowaniu patronatem działalności organizacji pozarządowych. Wydaje się, że zaproponowane formy współpracy, gdyby rzeczywiście były realizowane w praktyce, to przyczyniłyby się do wzrostu zaangażowania trzeciego sektora w rozwiązywanie problemów lokalnych, w każdym z możliwych wymiarów. Organizacje pozarządowe miałyby zarówno możliwość wpływu na politykę lokalną - ich głos byłby wysłuchany, ale dodatkowo gmina udzielałaby im pomocy, co pozwalałoby im efektywnie realizować zadania publiczne. Szczególnie w przypadku udzielania wsparcia organizacjom pozarządowym ważna jest działalność MOWIS, który w ramach urzędu powinien być organem integrującym i spajającym działania poszczególnych komórek. Sprawne działanie tego ośrodka, w zakresie powierzonych mu zadań, oraz pewne rozszerzenie tego zakresu przede wszystkim poprzez bycie ośrodkiem koordynującym i integrującym działania pozostałych jednostek UMK, wpłynie niewątpliwie na zwiększenie potencjału organizacji pozarządowych w Krakowie.

Lista możliwych form współpracy urzędu z organizacjami pozarządowymi jest bardzo rozbudowana. Jest wyczerpana. Jej uzupełnienie może być poczynione w toku badania CATI, gdzie dodatkowo możliwe będzie dokonanie oceny funkcjonowania tych form współpracy. Drugim źródłem inspiracji mogą być programy współpracy z organizacjami pozarządowymi we Wrocławiu i Warszawie, które zawierają następujące formy współpracy warte do prześmyślenia w kontekście ich wykorzystania w Krakowie:

- Angażowanie organizacji pozarządowych do wymiany doświadczeń i prezentowania osiągnięć;
- Promocji działalności organizacji pozarządowych w mediach;
- Zamieszczanie w wydawanych przez gminę materiałach informacyjno-promocyjnych informacji o organizacjach;
- Przekazywanie informacji za pośrednictwem mediów lokalnych i regionalnych o realizacji zadań publicznych;
- Monitorowanie porozumień zawieranych przez miasto z organizacjami pozarządowymi na realizację usług publicznych;
- Udzielanie odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania i poruszane problemy w serwisie internetowym;
- Podpisywanie porozumień z organizacjami pozarządowymi o pozafinansowej współpracy w zakresie realizowanych przez siebie zadań.

Wydaje się, że szczególnie w przypadku informacji i monitoringu warto poszerzać możliwe formy współpracy. Z punktu widzenia regulacji i transparentności współpracy korzystne wydaje się zawieranie porozumień o pozafinansowych formach współpracy. Warto jeszcze zastanowić się nad formalnymi ciałami, które brałyby czynny udział we współzrządzeniu miastem, takie jak np. komisje złożone z przedstawicieli organizacji oraz ewentualnie przedstawicieli gminy działające w poszczególnych dziedzinach zadań publicznych należących do miasta oraz działaniem Forum, które kształtowałoby politykę w ramach poziomu centralnego gminy. Zwiększyłoby to niewątpliwie poziom faktycznego i subiektywnego uczestnictwa organizacji we współzrządzeniu, a z drugiej strony byłoby dobrym narzędziem do legitymizacji decyzji podejmowanych przez gminę. Należałoby określić zasady powoływania i pracy tych forów.

Dokładne przyjrzenie się programom współpracy w pozostałych dwóch metropoliach podpowiada inne wskazówki, które mogą być przydatne w momencie tworzenia programu współpracy gminy Kraków z organizacjami pozarządowymi na kolejne lata:

- Bardziej szczegółowe opisanie obszarów współpracy, które zawierałoby dokładne informacje odnośnie do zakładanego kierunku współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- W celu zwiększenia przejrzystości działań można by:
  - stworzyć Internetową Księgę Dotacji, zawierającą listę wszystkich złożonych ofert wraz z wysokością przyznanej dotacji (obecna formuła zamieszczania informacji w BIP, odnośnie złożonych ofert, wydaje się być mało przydatna z punktu widzenia funkcjonowania organizacji pozarządowych);



- listę organizacji mających podpisane umowy wieloletnie z miastem;
- dostarczanie organizacjom pozarządowym na piśmie szczegółowych informacji z uzasadnieniem ewentualnego odrzucenia ich oferty;
- Ogłaszanie konkursów ciągłych na realizację usług publicznych przekraczających rok budżetowy ze środków pochodzenia zewnętrznego;
- Zawarcie w programie współpracy informacji o możliwości zawierania partnerstwa w celu realizowania wspólnych projektów.

W kontekście programu współpracy warto wspomnieć o wspólnych inicjatywach realizowanych przez gminę Kraków razem z organizacjami pozarządowymi, a zwłaszcza o „Krakowskim pakcie dla seniorów”.

Tego typu inicjatyw powinno być więcej, a informacje o tym powinny znaleźć się w programie współpracy.

**Wyniki analizy dokumentacji związanej z przeprowadzaniem konkursów ofert**

Analizie zostało poddanych łącznie 66 ofert wraz ze sprawozdaniami z wykonania zadania, złożonych przez organizacje samorządowe w konkursach ofert organizowanych przez wydziały Urzędu Miasta Krakowa w 2008 roku (na zadania realizowane w roku 2009 i kolejnych).

Oferty obejmowały zakresem następujące obszary działań:

- działania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej,
- działania na rzecz profilaktyki i rehabilitacji uzależnień oraz przeciwdziałania patologiom społecznym,
- zadania z zakresu porządku i bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania patologiom społecznym,
- rozwój świadomości obywatelskiej,
- profilaktyka i działania na rzecz promocji zdrowia,
- działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- edukacja, oświata i wychowanie,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz osób starszych,
- inicjatywy z zakresu ochrony środowiska, w tym edukacja ekologiczna,
- działalność wspomagająca organizacje pozarządowe (również w dzielnicach),

- organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży (w tym organizacja rekreacyjnych obozów sportowych),
- remont obiektów kultury fizycznej,
- organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

Oferentami były stowarzyszenia, stowarzyszenia kultury fizycznej, fundacje i organizacje kościelne. Dominowały wśród nich stosunkowo młode organizacje (powstałe po 2000 roku), choć nie brakło również organizacji o długich tradycjach, rozpoznawalnych w mieście, np. RKS Garbarnia.

Wybór konkretnych ofert był celowy i podyktowany potrzebą uwzględnienia zróżnicowania w zakresie formy prawnej organizacji, konkursu, obszaru działalności oraz sukcesu w ubieganiu się o dotację w ocenie problemów, z jakimi mogą spotykać się NGO biorące udział w konkursach ofert.

Celem analizy dokumentacji związanej z przeprowadzaniem konkursu ofert była jej ewaluacja pod kątem możliwości zaproponowania wskaźników oceny organizacji przystępujących do konkursów oraz wskaźników efektów współpracy UMK z organizacjami pozarządowymi.

Wnioski z analizy obejmują również sugestie i rekomendacje związane z samą formułą konkursów ofert i stosowaną na potrzeby konkursowe dokumentacją. Założeniem, jakie przyświecało analizie była maksymalizacja użyteczności informacji uzyskiwanych w składanych przez NGO ofertach na potrzeby wyłonienia potencjalnie najlepszych wykonawców zadania, przy jednoczesnym nacisku na realizację zasady ekonomiczności, zgodnie z którą „im prościej, tym lepiej”. Procedura konkursowa (w tym dokumentacja) powinna bowiem być jednocześnie: a) efektywna (w sensie wyboru najlepszych ofert, przy możliwie niskim nakładzie pracy ze strony asesów), b) prosta, c) przejrzysta, d) sprawiedliwa.

#### **Dane na temat organizacji i zgodność oferty ze statutem**

Podstawową kwestią, uzasadniającą branie przez organizacje pozarządowe udziału w konkursach ofert, jest zgodność działalności prowadzonej przez organizacje z zapotrzebowaniem Gminy wyznaczonym obszarami współpracy z organizacjami pozarządowymi. Obszary te powinny zostać zweryfikowane pod kątem jednoznaczności (nie powinny na siebie „zachodzić”) i kompletności (brak zdefiniowania ważnego z punktu widzenia działalności NGO obszaru może prowadzić do poszukiwania dotacji w ramach konkursów dotyczących obszarów nie wiążących się z główną działalnością organizacji).

Skoro zdarzają się oferenci, których działalność statutowa nie odpowiada tematyce organizowanych konkursów, z całą pewnością nie można w formularzu pozostawiać oferentom rozstrzygnięcia o zgodności działalności statutowej z przedmiotem konkursu.

Problemem może być również otwarta forma pytania o przedmiot działalności statutowej, która może przynosić efekcie nieprecyzyjne opisy działalności organizacji i w widoczny sposób skutkuje dowolnością

w określaniu zakresu działalności.

Rozwiązaniem może być opracowanie zamkniętej (lub częściowo zamkniętej) formy pytania o działalność statutową w ramach obszarów objętych danym konkursem ofert, która ograniczyłaby możliwość nieporozumienia lub nadużycia i ułatwiła weryfikację organizacji. Częściowym rozwiązaniem, choć gorszym od proponowanego, jest opracowanie i udostępnienie na stronach internetowych UMK instrukcji wypełniania formularza oferty czy protokołów z realizacji zadania. Trudności, jakie sprawia, zwłaszcza osobom starszym, prawidłowe wypełnienie wniosku, były jednym z wątków, który pojawił się w wywiadach indywidualnych z pracownikami UMK, zajmującymi się współpracą z NGO. Wiedza na temat sposobu wypełniania formularzy jest też bardzo ważna dla organizacji, które po raz pierwszy przystępują do konkursu ofert i nie mają wcześniejszych doświadczeń związanych z uzupełnianiem i oceną takiego formularza.

Nie do końca uzasadnione wydaje się dodatkowe pytanie o działalność statutową odpłatną i nieodpłatną. Z punktu widzenia udziału w konkursie nie jest to istotna informacja i raczej można z niej zrezygnować, zwłaszcza w obliczu dalszego pytania o odpłatność ze strony beneficjentów zadania, które może stanowić jedno z rzeczywistych kryteriów oceny oferty. Dla wyboru najlepszej oferty nie ma większego znaczenia również kwestia prowadzenia działalności gospodarczej przez organizację, gdyż, jeśli wpływa to na realizację konkretnego zadania, i tak powinno zostać uwzględnione w kosztorysie. Jednocześnie wydaje się niedopatrzaniem, z punktu widzenia oceny potencjału organizacji, brak informacji o roku jej powstania, który bardzo często nie jest tożsamy z datą uzyskania wpisu do KRS. Na podstawie przeanalizowanych ofert wydaje się, że prowadzenie działalności gospodarczej jest domeną specyficznych organizacji, (np. większych, starszych, prowadzących działalność wydawniczą, mogących wynajmować pomieszczenia, itp.) i dodatkowa informacja na ten temat jest redundantna w stosunku do pozostałych.

Brakuje również informacji o dzielnicy, na terenie której działa organizacja, co utrudnia wykorzystanie zebranych danych do celów pozakonkursowych.

### **Opis zadania, opis celów i rezultatów**

Opis zadania, w ramach ofert składanych przez organizacje pozarządowe w konkursach, rozpoczyna rubryka „tytuł własny projektu”. Chociaż trudno poddawać ten element ocenie w ramach konkursu, warto uczulić organizacje pozarządowe, np. w formie wspomnianej wcześniej instrukcji wypełniania formularza, na marketingowe znaczenie tytułu projektu, w sytuacji gdy w trakcie jego realizacji zakładane są działania promocyjne, a projekt nie jest kierowany wyłącznie do zamkniętej grupy beneficjentów.

W odniesieniu do tego typu projektów ważna wydaje się ocena atrakcyjności działań promocyjnych i PR, jako uzupełnienie zakładanych rezultatów podejmowanych działań.

Miejsce wykonywania zadania w największym stopniu zależy od charakterystyki działań związanej z poszczególnymi obszarami współpracy.

I tak np. pomoc społeczna czy działania na rzecz osób niepełnosprawnych odbywają się blisko miejsca zamieszkania osób potrzebujących, zazwyczaj

w siedzibie organizacji, a wypoczynek dzieci i młodzieży wiąże się najczęściej z wyjazdem poza miasto czy województwo. Elementem różnicującym pod tym względem organizacje jest posiadanie lub nie własnego lokalu (i np. wynajmowanie go od gminy lub innej organizacji czy jednostki samorządowej). Wydaje się więc, że znane są kryteria pozwalające na częściowe zamknięcie listy odpowiedzi. Standaryzacja taka – nie tylko pod względem informacji o miejscu wykonywania zadania – ale dotycząca całego formularza oferty, umożliwiłaby monitoring działalności krakowskich NGO bez udziału na wydziały, który, choć konieczny ze względów kompetencyjnych, np. do oceny i wyboru ofert, nie pozwala w chwili obecnej na uzyskiwanie całościowego obrazu sytuacji NGO w Krakowie, na potrzeby planowania współpracy z NGO, bez organizacji specjalistycznych badań przekrojowych (ad hoc).

Poważne wątpliwości na podstawie analizy budzi oczekiwana zawartość opisu merytorycznego zadania i jego rozumienie przez osoby wypełniające formularze. W większości przypadków oferenci opisują w tym miejscu cele i/lub rezultaty projektu, podczas gdy należałoby oczekiwać raczej informacji dotyczącej diagnozy sytuacji i uzasadnienia potrzeby realizacji projektu (choć nie wiadomo czy taka była intencja twórców dokumentacji). Z punktu widzenia współpracy NGO z gminą, oraz w obliczu wspierania jej przez organizacje pozarządowe w realizacji zadań publicznych, niezbędnym wydaje się wykorzystanie wiedzy organizacji o lokalnych problemach czy innych społecznie istotnych kwestiach. Pamiętając, że funkcjonowanie organizacji pozarządowych jest wyrazem rozwoju aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, dobrze byłoby potraktować sieć organizacji pozarządowych jako olbrzymi zasób informacji gromadzonych przez nie w swoim najbliższym otoczeniu, w różnych, nieraz trudno dostępnych i mało atrakcyjnych medialnie, częściach miasta.

Poza – koniecznymi również z innych względów – konsultacjami społecznymi również konkursy ofert można wykorzystać do współtworzenia aktualnej i koniecznej do podejmowania trafnych interwencji społecznych diagnozy sytuacji, niejako „wymuszając” na organizacjach pozarządowych pogłębiony opis problemu i uzasadnienie potrzeby działania.

W chwili obecnej wydaje się, że procedura konkursowa pomija ten bardzo ważny aspekt współpracy gminy z NGO. Nieliczne organizacje wyczuwają istotę tego problemu wychodząc mu naprzeciw, co znow można uznać za skutek deficytu informacji na temat intencji komisji oceniających wnioski. Dobrym punktem odniesienia mogą być wnioski o dofinansowanie działań z funduszy unijnych – funkcjonują w nich narzędzia umożliwiające wnioskodawcom wypełnienie, nawet jakościowych części, wniosku w sposób ułatwiający jego ocenę i wybór wniosków do dofinansowania, np. karta oceny merytorycznej wraz z punktacją.

Diagnozy problemu i uzasadnienia dla realizacji projektu nie zastąpią nawet najlepiej opisane cele projektu. Stanowią one rozwinięcie i skonkretyzowanie pytania o działalność statutową i jej zgodność z tematyką konkursu. Precyzyjny opis celów jest niezbędnym z punktu widzenia wyboru najlepszych ofert oraz rozliczenia projektu.

W pierwszym przypadku, w zależności od konkursu, pożądana może być np. różnorodność proponowanych celów lub, przeciwnie, ich podobieństwo w obszarach wymagających dużego zaangażowania ze strony NGO. W drugim przypadku należałoby ściślej połączyć zakładane cele z deklarowanymi rezultatami. Cele powinny dawać odpowiedź na pytanie co (organizacja chce zrobić), a rezultaty określać, w jakim stopniu zostanie to osiągnięte. Obecnie bardzo nieliczne organizacje wydają się rozumieć tę różnicę, myląc cele z rezultatami. Korzystne, również w tej materii, byłoby nawiązanie do stosowanej w funduszach unijnych terminologii opisującej cele na poziomie produktów, rezultatów i oddziaływania. Musiałoby to oznaczać również wprowadzenie odpowiednich wskaźników produktów i rezultatów. Stosowane obecnie „liczbowe określenie skali działań (...)” nie jest tożsame z rezultatami, przez co ewaluacja poszczególnych projektów jest utrudniona. W obliczu dużej dowolności w opisie celów projektów w ramach analizowanej dokumentacji punktowa ocena składanych ofert wydaje się zajęciem skomplikowanym, wręcz karkołomnym. Również forma sprawozdania merytorycznego z wykonania zadania traktowana jest swobodnie i często nie daje odpowiedzi satysfakcjonującej na pytanie o stopień osiągnięcia zakładanych w projekcie rezultatów, choć są organizacje, które potrafią przygotować sprawozdanie w sposób rzetelny. Całość opisu poświęconego celom, rezultatom i produktom powinna zostać przemyślana i zaprojektowana w sposób umożliwiający ocenę skuteczności i efektywności działań podejmowanych przy realizacji działania. Premiować należy te organizacje, których działalność poddaje się ewaluacji i edukować te, które określają cele swojej działalności w sposób niemierzalny.

Często organizacje opisują potencjalne oddziaływanie projektu, którego później ani one same, ani gmina, w ramach standardowych procedur, nie są w stanie zmierzyć. Na dłuższą metę wydaje się to jednym z najistotniejszych problemów współpracy samorządu z NGO.

Brak możliwości oceny efektywności działań organizacji pozarządowych powoduje obniżenie (a w skrajnych przypadkach utratę) zaufania publicznego do NGO jako operatora finansów publicznych, tworząc niekorzystny klimat dla współpracy z samorządami i umacniając mur pomiędzy administracją publiczną a instytucjami obywatelskimi.

Powstaje niesłuszne wrażenie, że znaczna część NGO jest nastawiona wyłącznie na poszukiwanie renty z pieniędzy publicznych. Po raz kolejny można wskazać dwa komplementarne rozwiązania: stworzenie i udostępnienie know-how dla organizacji zamierzających złożyć ofertę z wnioskiem o dofinansowanie oraz standaryzacja formularzy, optymalnie w formie internetowego narzędzia do naboru ofert.

Stosunkowo najmniej problemów sprawia oferentom opis planowanych działań w formie harmonogramu. Opis planowanych działań funkcjonuje na zasadach zbliżonych do biznesplanu – uwiarygodnia zarysowane cele i ułatwia ocenę ich realności. Jest także wyrazem dojrzałości projektu i pozwala odróżnić właśnie projekt od pomysłu.

Niemniej wydaje się, że w ramach różnych okresów trwania projektów, które również można w jakiś sposób skategoryzować, korzystne byłoby wystandaryzowanie harmonogramów, np. zgodnie z metodologią Ganta. Procesualne

przedstawienie przebiegu projektu, w miejsce punktowego, jest kolejnym udogodnieniem, jakie ułatwiłoby pracę asesorum oceniającym oferty.

W przypadku projektów zakładających pobieranie wynagrodzenia od beneficjentów, należałoby określić, jak rozumiane jest tutaj wynagrodzenie (czy pobieraniem wynagrodzenia jest np. częściowe finansowanie wyjazdu dzieci przez rodziców) oraz wymóc, dla zapewnienia porównywalności między konkurencyjnymi ofertami, deklarację konkretnej kwoty w przeliczeniu na beneficjenta.

### **Ocena zasobów i potencjału organizacji**

Pierwszym elementem oceny zasobów finansowych i organizacyjnych przeznaczonych do realizacji projektu jest kosztorys. Większość wyszczególnionych w nim kategorii jest czytelna i nie sprawia większych trudności organizacjom ubiegającym się o dofinansowanie.

Pewien problem występuje w określeniu kosztów osobowych związanych z realizacją projektu. Brak instrukcji powoduje, że nie wiadomo, czy dotyczą one wyłącznie osób „z zewnątrz”, nie należących do organizacji, czy też stanowią również wycenę pracy członków organizacji. W tym kontekście rubryka „posiadane zasoby kadrowe” nie uwzględnia różnicy pomiędzy członkami organizacji realizującymi zadanie a osobami kontraktowanymi spoza organizacji na czas realizacji zadania. Innymi słowy nie odróżnia się kadrowego potencjału samej organizacji od potencjału współpracy, związanego ze skutecznym poszukiwaniem osób koniecznych do wykonania zadania. Można domniemywać, że różnica ta jest znacząca dla stylu działania organizacji oraz problemów związanych z zarządzaniem organizacją. Prawdopodobnie jest to jedna z dystynktywnych cech różnych typów organizacji działających na terenie gminy. W kosztorysie daje się również odczuć brak stosownej rubryki pozwalającej ocenić, na ile umów rozkładają się koszty osobowe. Trudno w związku z tym znaleźć korespondencję pomiędzy tym rodzajem kosztów a „posiadanymi zasobami kadrowymi”. A są to informacje kluczowe z punktu widzenia potencjału organizacyjnego podmiotów ubiegających się o dofinansowanie.

Projektowy tryb pracy znacznie różni się od trybu etatowego i kosztorys powinien tę różnicę uwzględniać. Jeżeli w projekcie przewidziane są umowy o pracę, to należałoby określić ilość umów i wymiar etatu. W przypadku umów zlecenia, ilość umów i ilość godzin pracy wykonywanej w ramach każdej umowy (w przeliczeniu na jednostkę czasu). Zawarcie umów o dzieło powinno się wiązać z określeniem ilości tych umów i wskazaniem produktów (dzieł), które mają powstać w wyniku umowy.

Standaryzacja w tym względzie pozwoli uzyskać porównywalność pomiędzy organizacjami, co jest niezbędne, jeśli gmina chciałaby na bieżąco monitorować ich potencjał i projektować kierunki współpracy z NGO.

Wobec wspomnianej specyfiki zadań, zwłaszcza wykonywanych w trybie projektowym, organizacje mogą mieć problemy z „przeliczaniem” działań projektowych na etaty, co może skutkować odmiennym rozumieniem i podejściem do tego problemu, a w konsekwencji uniemożliwiać porównywalność pomiędzy ofertami. O problemie może świadczyć np. fakt, że umowy o pracę dominują co prawda wśród ofert na zadania wykonywane przez 12

miesiące i więcej, ale pojawiają się też w projektach realizowanych przez 3-4 miesiące.

Wątpliwej jakości informacji dostarcza prawdopodobnie również rubryka przeznaczona na „stawkę za 1 godzinę pracy osoby realizującej zadanie”. Po pierwsze, należy domyślać się, że chodzi o uśrednioną stawkę (nie jest to wyrażone wprost), po drugie wyliczanie średniej łącznie, zarówno z kosztów np. obsługi administracyjnej i specjalistów (często bardzo różnego typu), wykonujących zadanie, nie jest zbyt wartościowe poznawczo.

Ważnym z punktu widzenia oceny oferty elementem jest kosztorys, ujęty ze względu na źródło finansowania. Proporcja poszczególnego rodzaju źródeł finansowania umożliwia przejrzystą i porównywalną ocenę ofert.

Sz szczególnie interesująca, ze względu na potencjał organizacji, jest umiejętność pozyskiwania sponsorów dla planowanych przedsięwzięć. Sponsoring może odbywać się np. na mocy porozumienia, umowy o współpracy lub darowizny. Warto, jak w przypadku innych informacji, stworzyć zamkniętą listę możliwości, by zapobiec utracie informacji – bardzo nieliczne organizacje udzielają informacji „na jakiej podstawie przyznali lub zapewnili środki finansowe” (można to pytanie wskazać jako kolejne niejednoznaczne i niezbyt szczęśliwie sformułowane). Rzuca się w oczy nikły odsetek ofert, które mogą się pochwalić uzyskaniem wsparcia finansowego od sponsorów. Może to świadczyć o niskim stopniu współpracy organizacji między sobą nawzajem, oraz między sektorem NGO i sektorem przedsiębiorstw. Rola samorządu urasta w związku z tym nie tylko do pozycji głównego partnera NGO, ale również do pośrednika i katalizatora współpracy między organizacjami pozarządowymi nawzajem oraz między NGO a biznesem i administracją publiczną. W tym kontekście ujawnia się ogromne znaczenie współpracy pozafinansowej, m.in. wymiany informacji wewnątrz środowiska NGO jak i między podmiotami z innych środowisk. Deficyt informacji, zarówno w odniesieniu do własnego środowiska, jak i współpracy z UMK, był jednym z częściej wymienianych problemów w badaniach fokusowych.

Bardzo niejasnym i mało przejrzystym elementem składanych ofert są „uwagi mogące mieć znaczenie przy ocenie kosztorysu”.

Już samo sformułowanie „mogące mieć znaczenie” budzi wątpliwości co do sposobu uwzględnienia tych informacji w ocenie oferty. Organizacje, podchodząc do tego w bardzo zróżnicowany i dowolny sposób, mają za zadanie domyślić co może „mieć znaczenie przy ocenie kosztorysu” i wpisują różne uwagi – od próby zareklamowania przedstawionego kosztorysu jako racjonalnego, do wskazywania zagrożenia niezrealizowaniem zadania w przypadku nie udzielenia dotacji we wnioskowanej wysokości. Nie wiadomo, jak do oceny tak zróżnicowanych uwag mają podejść asesory, co zmniejsza transparentność procesu wyboru ofert do dofinansowania.

Jeśli chodzi o pozafinansowy wkład własny w realizację zadania, to obejmuje on przede wszystkim świadczenia wolontariuszy oraz wkład rzeczowy (np. udostępnienie lokalu, jeśli organizacja taki posiada, udostępnienie sprzętu, np. sportowego itp.) W wielu przypadkach podejmowana jest w tym miejscu próba wyceny pracy wolontariuszy lub członków organizacji. Nie wszystkie jednak organizacje wzmiankujące o pracy wolontariuszy dokonują takiej

wyceny (np. podają tylko liczbę osób zaangażowanych w zadanie i nie pobierających wynagrodzenia). Warto było by po raz kolejny zaproponować metodę wyceny tej pracy i uczynić ją wystandaryzowaną (choć nie obligatoryjną).

Do wykonywania zadań zlecanych NGO przez gminę zazwyczaj potrzebny jest lokal. Brak lokalu, jeśli uniemożliwia wykonanie zadania, może być czynnikiem decydującym o nie przystąpieniu organizacji do konkursu ofert. Większość przeanalizowanych ofert zawierała informację o lokalu, będącym w posiadaniu lub dyspozycji organizacji. Należy tym bardziej zwrócić uwagę na problem dostępności lokali pod działalność NGO, że w badaniach fokusowych brak lokali lub też wysoki koszt ich utrzymania był wskazywany jako jeden z najbardziej dotkliwych i palących problemów, blokujących i ograniczających działania organizacji pozarządowych na terenie Krakowa. Jeśli chodzi o pozostałe zasoby rzeczowe, to pomimo że organizacje biorące udział w konkursach dysponują zazwyczaj pewnymi zasobami, to bardzo częstą sytuacją jest przeznaczanie sporej części dotacji na doposażenie sprzętowe na okoliczność realizacji zadania (zakup środków materiałowych).

Nie wszystkie organizacje wyceniają koszty korzystania z zasobów rzeczowych, a te, które to robią, dokonują wyceny na różne sposoby, podając np. ogólną kwotę kosztów bądź w przeliczeniu na jednostkę czasu, kiedy zasoby są wykorzystywane. Brak standaryzacji utrudnia ocenę obciążenia finansowego związanego z wykorzystaniem zasobów, w związku z czym trudno na tej podstawie określić, które zadanie w większym stopniu potrzebuje dofinansowania. Korzystna w tej sytuacji jest współpraca organizacji z innymi podmiotami, która stosunkowo często pozwala na nieodpłatne wykorzystanie zasobów rzeczowych na cele projektu.

Można się jedynie domyślać, że dobrze funkcjonująca wymiana informacji, nawet w samym środowisku NGO, i koordynacja działań różnych podmiotów wykonujących zadania podobnego rodzaju, zaowocowałyby zwiększeniem ilości przypadków nieodpłatnego wykorzystania dostępnych na terenie gminy, a znajdujących się dyspozycji różnych podmiotów, zasobów. Same badania fokusowe, będąc okazją do spotkania przedstawicieli różnych NGO, zaowocowały wymianą kontaktów i propozycją współpracy między uczestnikami, co pokazuje, że sama gmina może i powinna inicjować działania o charakterze integracyjnym dla środowiska NGO.

Wydaje się, że można by również udoskonalić sposób oceny doświadczenia organizacji przystępującej do konkursów.

W chwili obecnej dominującym sposobem jest zajmujące sporo czasu (i papieru) wylistowanie wszystkich działań prowadzonych przez organizację w danym okresie czasu, np. w latach 2006-2007 (czasem pojawia się informacja o liczbie uczestników danego projektu, innym razem tylko jego nazwa).

Prowadzi to w kierunku jakościowej analizy doświadczenia, które można by wykorzystać do ilościowej oceny potencjału organizacji oraz oceny dotychczasowej współpracy z gminą, ewentualnie również innymi podmiotami.

Można by m.in. określić ilość projektów realizowanych przez organizację w ciągu ostatniego roku (roku ubiegłego w stosunku do roku, kiedy prowa-



dzony jest konkurs ofert), liczbę projektów, które otrzymały dofinansowanie (z gminy, od innych podmiotów), czy np. liczbę beneficjentów realizowanych projektów w przeliczeniu na wydatkowaną, ustaloną kwotę, np. 1000 zł (wydatkowaną ogółem i wydatkowaną z dotacji), co pozwoliłoby mierzyć efektywność realizowanych projektów, w tym również efektywność współpracy NGO z gminą. Warto przy tym zwrócić uwagę, że samo uwzględnienie okresu trwania współpracy z UMK czy udziału w konkursach ofert, często pojawiające się w analizowanych ofertach, nie mówi nic o efektywności czy jakości tej współpracy. W najlepszym razie może to – wraz z uwzględnieniem pozakonkursowych działań organizacji – świadczyć o jej prężności, a w najgorszym o doświadczeniu w skutecznym aplikowaniu o dofinansowanie (co samo w sobie jest pozytywne, jeśli nie stanowi jedynej płaszczyzny aktywności organizacji).

**Propozycja wskaźników oceny organizacji przystępujących do konkursów ofert oraz wskaźników współpracy gminy z NGO**

Poniższa tabela zawiera propozycje wskaźników służących ocenie organizacji przystępujących do konkursów ofert oraz wskaźników współpracy Gminy z NGO. Należy przy tym zauważyć, że są to jedynie wskazówki, które powinny zostać skonsultowane w ramach wewnętrznej dyskusji przedstawicieli różnych wydziałów UMK, odpowiedzialnych za współpracę z NGO, jak również z samymi organizacjami pozarządowymi (np. w formie konsultacji społecznych). Przed dokonaniem takich konsultacji nie można propozycji traktować jako wyczerpującej listy wskaźników. Warto nadmienić, że część wskaźników ma charakter uniwersalny, bez względu na obszar współpracy, część zaś nadaje się do wykorzystania wyłącznie w ramach porównań organizacji tego samego typu, prowadzących działalność o podobnym profilu. Osobnej dyskusji wymaga również określenie relacji wartości wskaźników do zakładanych kryteriów oceny.

Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Funkcja (ocena organizacji, ocena współpracy, obydwie)	Typ propozycji (modyfikacja, istniejący <sup>1</sup> , nowy)	Definicja wskaźnika (reguła obliczania wartości wskaźnika)
Wiek organizacji	Ocena organizacji	nowy	Rok bieżący - rok powstania organizacji
Odpłatność	Ocena organizacji	modyfikacja	Całkowity koszt wplaty (opłaty) za udział w przedsięwzięciu/ Liczba beneficjentów działania
Produktywność organizacji	Ocena organizacji	nowy	(Ilość produktów powstałych w trakcie realizacji zadania / Łączna ilość osób zaangażowanych w realizację zadania (um. o pracę + um. o dzieło + um. zlecenia + + wolontariusze))/okres realizacji zadania w dniach
Zatrudnienie własne (warianty)	Ocena organizacji	modyfikacja	Ilość członków organizacji zatrudnionych na podstawie: a) um. o pracę, b) um. zlecenia, c) um. o dzieło
Zatrudnienie zewnętrzne (warianty)	Ocena organizacji	modyfikacja	Ilość osób spoza organizacji zatrudnionych na podstawie: a) um. o pracę, b) um. zlecenia, c) um. o dzieło
Wymiar czasu etat	Ocena organizacji	modyfikacja	Suma wymiaru etatów wszystkich osób zatrudnionych do realizacji zadania na podst. um. o pracę
Wymiar czasu zlecenie	Ocena organizacji	modyfikacja	Suma godzin pracy wszystkich osób zatrudnionych do realizacji zadania na podst. um. zlecenia / łączna liczba osób zatrudnionych na um. zlecenia
Aktywność organizacji	Ocena organizacji	modyfikacja	Łączna ilość projektów realizowanych w roku X
Skuteczność pozyskiwania sponsorów	Ocena organizacji	nowy	Łączna liczba pozyskanych sponsorów w roku X/Łączna liczba projektów realizowanych w roku X
Posiadanie własnego lokalu (wskaźnik jakościowy)	Ocena organizacji	modyfikacja	0-1

Obciążenie finansowe (z wyłączeniem kosztów osobowych)	Ocena organizacji	modyfikacja	Łączny koszt utrzymania zasobów lokalowych i rzeczowych /Łączny czas trwania projektu w dniach
Skuteczność w pozyskiwaniu dofinansowania	Obydwie	nowy	Łączna ilość składanych do Gminy projektów z wnioskiem o dofinansowanie/Łączna ilość projektów, którym Gmina przyznała dofinansowanie
Poziom współpracy (poziom ogólny + wariant dzielnicowy)	Ocena współpracy	modyfikacja	Łączna liczba organizacji podejmujących formalną współpracę z Gminą w roku X/Łączna liczba zarejestrowanych w Gminie organizacji 2 w roku X
Dynamika współpracy	Ocena współpracy	istniejący	Łączna liczba organizacji współpracujących z Gminą w roku X/Łączna liczba organizacji współpracujących z Gminą w roku X-1
Skuteczność działań	Ocena współpracy	modyfikacja	Łączna liczba beneficjentów zadań wykonywanych przez NGO z udziałem finansowym Gminy w roku X/Łączna liczba organizacji, którym przyznano dofinansowanie w roku X
Wsparcie finansowe	Ocena współpracy	modyfikacja	Wysokość środków przeznaczonych z budżetu miasta na realizację zadania/łączna liczba organizacji zarejestrowanych w Gminie
Współpraca: konsultacje społeczne	Ocena współpracy	nowy	Łączna liczba konsultacji społecznych przeprowadzonych w danym roku/ łączna liczba organizacji zarejestrowanych w Gminie
Efektywność działań_1	Ocena organizacji	nowy	Łączna liczba beneficjentów realizowanych projektów w roku X/Łączny koszt realizacji projektów w roku X *1000 zł
Efektywność działań_2	Ocena współpracy	nowy	Łączna liczba beneficjentów realizowanych projektów w roku X/Łączna wielkość dotacji otrzymanych na realizację projektów w roku X *1000 zł
Zadowolenie beneficjentów	Ocena organizacji	nowy	Poziom zadowolenia z uczestnictwa w projekcie mierzony oceną na skali 5 punktowej <sup>3</sup>
Zadowolenie ze współpracy	Ocena współpracy	modyfikacja	Poziom zadowolenia organizacji ze współpracy z UMK mierzony oceną na skali 5 punktowej

<sup>1</sup> Część istniejących oraz zmodyfikowanych wskaźników odnosi się do propozycji zaczerpniętych ze „Sprawozdania z realizacji rocznego programu współpracy samorządu Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2009”, <http://www.bip.krakow.pl/zalaczniki/dokumenty/n/70368/0/karta>.

## Cele badawcze

Badania jakościowe z pracownikami różnych jednostek organizacyjnych miały przede wszystkim na celu dokonanie oceny istniejących i opracowanie nowych form współpracy w zakresie jakości świadczonych usług przez organizacje pozarządowe we współpracy z krakowskim samorządem. Dodatkowym celem badawczym było określenie potrzeb i potencjału krakowskich organizacji pozarządowych z uwagi na to. Pracownicy samorządowi zostali potraktowani poniekąd jako eksperci w tej dziedzinie.

## Metoda badania

Badania wykonano metodą wywiadów pogłębionych (IDI) i telefonicznych wywiadów pogłębionych. W pierwszej kolejności przeprowadzane były IDI, celem eksploracji i stworzenia ostatecznej wersji przewodnika, który z uwagi na czas realizacji badania i ewentualne problemy z umówieniem się, mógł być wykorzystany w rozmowie telefonicznej.

## Próba

Próba badawcza została stworzona przez MOWIS i zawierała dane kontaktowe do 14 pracowników różnych jednostek podległych UMK, w tym 3 osoby na tej liście stanowili pracownicy jednej instytucji. Udało się przeprowadzić 3 IDI i 6 telefonicznych wywiadów pogłębionych. Pozostałe wywiady nie doszły do skutku z uwagi na problemy z dodzwonieniem się do poszczególnych osób i znalezieniem odpowiedniego terminu spotkania.

## Wnioski

- Najczęściej praktykowanymi formami współpracy są dotacje.
- Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych do wspólnego tworzenia kierunków działań poprzez konsultacje jest obecny jedynie w przypadku niektórych wydziałów.
- Bariery we współpracy z organizacjami pozarządowymi są: słabość organizacji pozarządowych (zarówno jako sektor, jak i poszczególne organy), brak zainteresowania współpracą.
- Pracownicy UMK współpracę z organizacjami pozarządowymi oceniają jako dobrą.
- Niemal wszyscy respondenci stwierdzili, że obecne formy współpracy są wystarczające i należałoby się skupić na ich lepszym wykorzystaniu.
- Wśród wymienianych kierunków nowych form współpracy należałoby wymienić odrębne formy współpracy dla nowopowstałych organizacji pozarządowych oraz większy przepływ informacji.

## Formy współpracy

W kilku jednostkach UMK w których były prowadzone rozmowy z pracownikami, konkursy nie są przeprowadzane, bowiem ich realizacja znajduje się w gestii innych komórek. Respondenci ocenili, iż w większości konkursów startujące organizacje są do tego dobrze przygotowane, co szczególnie dobrze jest widoczne w przypadku MOPS. Wynika to po części z charakteru zadań publicznych, jakie realizują owe organizacje oraz z coraz większej ich profesjonalizacji. Często jest też tak, że owe organizacje współpracują niemalże stale z poszczególnymi wydziałami, bowiem wygrywają konkursy, czego dobrym przykładem jest MOPS i Wydział Kultury. Zdarzają się oczywiście też takie organizacje, które nie potrafią prawidłowo wypełnić wniosku o dofinansowanie, co jest powodowane brakiem odpowiednich zasobów ludzkich i częściowo także brakiem doświadczenia.

Wśród pozafinansowych form współpracy należy wspomnieć o konsultacjach, które często ogłaszane są z uwagi na kolejność podjęcia strategicznych decyzji w danym obszarze współpracy.

W przypadku jednego wydziału konsultacje odbywają się na bieżąco, wtedy gdy np. pracownicy tego wydziału wpadną na jakiś pomysł, to chcą go przedyskutować i rozwinąć w oparciu o rozmowy z organizacjami pozarządowymi. Są również stałe ciała konsultacyjne, jak np. Porozumienie działające przy prezydencie Krakowa ds. przedsiębiorczości, które jest złożone z przedstawicieli samorządu i organizacji pozarządowych.

Między przedstawicielami NGO a pracownikami UMK zachodzi również współpraca o charakterze informacyjno-promocyjnym, polegająca na tym, że na stronie poszczególnych wydziałów zamieszczane są informacje o projektach realizowanych przez NGO.

Samorząd z organizacjami pozarządowymi współpracuje również w charakterze merytorycznym, co polega bądź na informowaniu o ludziach (klientach pomocy społecznej), do których należy dotrzeć z pomocą, bądź na kierowaniu odpowiednich osób (potencjalnych beneficjentów), które mogą wziąć udział w inicjatywach NGO.

Najmocniejszymi z praktykowanych form współpracy jest partnerstwo projektowe i kupowanie usług publicznych od NGO. Na owe formy współpracy wskazał każdorazowo jeden respondent, którego wydział współpracuje z organizacjami pozarządowymi również w formie finansowej.

## Bariery we współpracy

Pracownicy UMK dostrzegają również pewne problemy wynikające ze współpracy z niektórymi organizacjami pozarządowymi. Podawane przez respondentów powody wynikają przede wszystkim ze słabości większości organizacji pozarządowych.

Przed wszystkim NGO brakuje pracowników wykwalifikowanych, co przekłada się na problemy z rozliczaniem (np. gdy projekt przewiduje wiele źródeł finansowania), pisaniem wniosków (np. inny tytuł oferty na karcie początkowej, a inny w dalszej części wniosku; nieadekwatna treść merytoryczna), trudnością w kontaktowaniu się z nimi (brak stałej siedziby i dys-

pozytywności osoby do kontaktów). Na drugim biegunie sytuują się organizacje profesjonalne, mające stałych pracowników, bowiem „środowisko wymaga bardziej profesjonalnego serwisu”, co skutkuje tym, iż koszty realizowania przez nich zadań publicznych wchodzą na poziom rynkowy, a więc są wyższe niż było to parę lat temu. Jednakże zdaniem pracownika UMK i tak partycypowanie przez organizacje pozarządowe w realizowaniu zadań publicznych jest potrzebne, z uwagi na to, że jego wydział nie byłby w stanie sam podołać temu wyzwaniu w tak dużym zakresie.

Ponadto z uwagi na pracę wolontariuszy, koszt realizacji usługi publicznej jest nadal opłaczalny i usługi publiczne świadczone są w sposób efektywny. Kolejnym problemem we współpracy jest brak zainteresowania organizacji pozarządowych nawiązaniem współpracy. Takie stwierdzenie padło z ust przede wszystkim pracowników UMK, których jednostki współpracują w pozafinansowej formie z NGO, takiej jak wspólne organizowanie przedsięwzięć i wzajemnie informowanie się. Respondenci bardzo by chcieli, żeby poziom współpracy w tym zakresie był większy, dlatego nierzadko to oni sami wychodzą do organizacji pozarządowych z inicjatywą współpracą. Odmiennie wygląda sytuacja w jednostkach, w których środki na konkursy ofert są duże, bowiem w ich przypadku zainteresowanie współpracą ze strony NGO jest duże.

Zdaniem jednej z badanych osób, przedstawiciele organizacji pozarządowych bardzo emocjonalnie podchodzą do sytuacji, kiedy to ich projekt nie otrzyma dofinansowania. Gdy przedstawiane jest im uzasadnienie podjęcia takiej decyzji, to zawsze pojawiają się „pretensje” i „bo wtedy jest gotowy protest, że to nieprawda”.

W takim przypadku organizacje przede wszystkim chcą dowiedzieć się pewnych niuansów. Niemniej jednak pomimo takiej reakcji niektórych przedstawicieli organizacji pozarządowych, nie należy rezygnować z takiej formy informacji zwrotnej, bowiem może to zadziałać stymulująco na organizacje pozarządowe do dalszej pracy i zwiększenia swojego potencjału.

Pojawił się również głos bardzo życzliwy dla organizacji pozarządowych, mówiący, że jest bardzo dużo NGO w Krakowie i są one rozproszone. Brak wspólnego stanowiska w wielu kwestiach sprawia, że nie są one realną siłą nacisku. Gdyby było inaczej, to jako silny partner organizacje pozarządowe wpływając na administrację przyczyniłoby się do lepszej jej pracy i ciągłego rozwoju.

### Nowe formy współpracy

Większość respondentów przyznała, że nie należy szukać nowych form współpracy, ale skupić się na wykorzystaniu już istniejących. W dwóch przypadkach zarówno samorząd, jak i organizacje pozarządowe uczą się współpracy, ale na obecną chwilę oceniają ją jako dobrą.

Ogólnie pracownicy UMK oceniali obecną współpracę jako dobrą, zarówno ze względu na kwestie finansowe, jak i merytoryczne. Jeden respondent bardzo też pochwalił możliwość aplikacji wniosku przez Internet, co planowane jest w niedalekiej przyszłości. Skróci to czas rozpatrzenia wniosku i umożliwi lepszą komunikację w zakresie uzupełniania pewnych braków,

które zostały wykazane przy ocenie formalnej. Niemniej jednak padły pewne propozycje co do poszerzenia współpracy. Przede wszystkim zdaniem pracowników UMK powinien być większy przepływ informacji między organizacjami pozarządowymi a poszczególnymi wydziałami. Należałoby to usprawnić i pomyśleć o jakichś nowych i skuteczniejszych kanałach przepływu informacji.

Pewną barierą jest brak współpracy z nowymi organizacjami, co powodowane jest obawą, czy one „przetrwają”. Receptą na taki stan zdaniem jednego respondenta powinno być określenie odmiennych form współpracy z nowopowstałymi organizacjami pozarządowymi, które byłyby mniej zaawansowane.

**ETAP 2**  
**Utworzenie kompleksowej bazy teleadresowej organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Krakowa z uwzględnieniem zróżnicowania geoprzestrzennego (podział na dzielnice) i dziedzinowego (obszary, formy i rodzaje działalności)**

Zasadniczym celem tego etapu było utworzenie kompleksowej bazy teleadresowej organizacji pozarządowych działających na terenie Krakowa z uwzględnieniem zróżnicowania geoprzestrzennego (podział na dzielnice) i według dziedzin (obszary, formy i rodzaje działalności).

Do opracowanie bazy wykorzystano najkompletniejsze zasoby organizacji pozarządowych, jakimi dysponuje GUS.

W bazie zamówionej w GUS znajdowało się 2848 organizacji - 693 z nich nie miało numerów, ok. 394 numerów było nieprawidłowych (za długich lub za krótkich) – baza z GUS zawierała zatem 1397 numerów. W Internecie udało się znaleźć 758 brakujących numerów i do realizacji badania CATI wykorzystano 2156 numerów.

Po badaniach CATI sytuacja wyglądała następująco:

- 118 przerwanych wywiadów bez zgody na zakończenie jej i odmowy
- 292 numery do mieszkań prywatnych, innych instytucji lub nieistniejących organizacji (nie udało się znaleźć właściwego numeru),
- 13 razy uzyskano odpowiedź, że osoby reprezentujące organizacje nie są dostępne pod telefonem

Po usunięciu powyższych rekordów i zrealizowanych wywiadów do weryfikacji danych zostało 1095 podmiotów z czego udało się potwierdzić dane w 306 organizacjach. Pozostałe numery to:

- 12 razy odmowa
- 188 numerów okazało się nieaktualnych i nie znaleziono nowych
- w 34 przypadkach okazało się, że organizacja już nie istnieje
- w pozostałych przypadkach, mimo wielokrotnych prób, nie udało się nawiązać kontaktu

Realizacja CATI trwała od 18.08 do 3.09, a weryfikacja pozostałych numerów trwała od 3 do 17.09.2010 roku.

Zweryfikowana baza krakowskich organizacji pozarządowych została zapisana w Excelu i dołączona w osobnym pliku.

**ETAP 3**  
**Wyniki telefonicznych badań ilościowych na temat potencjału i potrzeb krakowskich organizacji pozarządowych, w zakresie poprawy jakości świadczonych usług we współpracy z administracją samorządową**

### **Cele badawcze**

Badanie ilościowe stanowiło trzeci etap projektu, a jego celem była przede wszystkim ocena potrzeb organizacji oraz jakości ich współpracy z UMK. W badaniach skoncentrowano się na ocenie stanu obecnego jakości świadczonych usług oraz na istniejących i możliwych formach i obszarach/dziedzinach współpracy między NGOs a Gminą Kraków (określenie nowych form współpracy, które z jednej strony byłyby bardziej adekwatne do możliwości i działań organizacji, z drugiej zaś dawały większy dostęp organizacjom pozarządowym do podejmowania współpracy z samorządem w ramach partnerstwa prywatno-publicznego.

### **Szczegółowe cele badawcze**

- Rozpoznanie przeszłego i obecnego poziomu współpracy organizacji pozarządowych z UMK, jej zakresu przedmiotowego, czasu trwania, form wsparcia.
- Poznanie powodów braku dotychczasowej współpracy oraz deklaracji co do możliwego współdziałania w przyszłości.
- Uzyskanie opinii na temat jakości oferty skierowanej do organizacji pozarządowych ze strony UMK – w tym ocena BIP. Propozycje zmian.
- Opisanie stanu organizacji pozarządowych: ilość aktywnych członków, zasoby materialne i fachowe, przedmiotowy i terytorialny obszar aktywności, uczestnictwo w związkach o charakterze branżowym, źródła finansowania, forma prawna, czas istnienia.

### **Metoda badania**

Badania wykonano metodą wywiadów telefonicznych CATI, przy wykorzystaniu oprogramowania CATI Support.

### **Próba**

Przy doborze próby wykorzystano najpełniejszą bazę organizacji pozarządowych, jaką dysponuje GUS. Respondentami były osoby reprezentujące organizację, ale nie będące wolontariuszami. Ogółem zrealizowano 500 wywiadów.

### **Uwagi dotyczące realizacji badań**

Przedstawiciele badanych organizacji podchodzili życzliwie do rozmów z teleankieterami, chętnie godzili się na udzielenie wywiadu, a odmowy były nieliczne.

Podjęto 2217 prób nawiązania kontaktu telefonicznego z respondentami, z czego w 81 przypadkach uzyskano odmowę udzielenia wywiadu. Innymi istotnymi przyczynami nie przeprowadzenia ankiety były: przełożenie rozmowy na inny termin (1175 przypadków), niedziałanie występującego

w spisie numeru (103), przynależność numeru telefonicznego do innych osób bądź podmiotów (43), włączanie się automatycznej sekretarki lub faksu (43), nieodbieranie połączenia (20), brak odpowiedniej osoby do udzielenia wywiadu (13), przerwanie wywiadu i niemożność podjęcia ponownego kontaktu (7). Średni czas trwania jednego kompletnego wywiadu wyniósł 18 minut 10 sekund.

### Główne wnioski z badań telefonicznych

W badanej populacji prawie w równym odsetku wystąpiły organizacje współpracujące obecnie z UMK (47%) oraz nie związane teraz takim współdziałaniem (53%).

W 61 przypadkach – co stanowi 12% całości objętej pomiarem zbiorowości – ta relacja występowała kiedyś, ale już wygasa. Zatem aż 41% organizacji z opisywanej grupy nie doświadczyło nigdy wzajemnych przedsięwzięć z krakowskim samorządem.

Więcej niż połowa badanych podmiotów (56%) spośród kooperujących kiedykolwiek (dziś lub w przeszłości) z UMK czyniła to, bądź czyni, przez przynajmniej 5 lat. Współpraca co piątej organizacji z tej kategorii jest świeżej daty – trwa nie dłużej niż rok.

Równo połowa NGOs uzyskała dotację, jako główną formę wsparcia ze strony UMK. Blisko 1/3 (30%) uczestniczyła w zorganizowanych przez urząd konsultacjach społecznych, wymianie informacji, a co piąta z nich skorzystała ze współpracy i wsparcia w realizacji projektów.

Każda z ocenianych form współpracy - finansowanie w 100%; dotacja; udział w konsultacjach społecznych, wymiana informacji – uzyskała silną aprobatę w poddanej pomiarowi populacji. Skala akceptacji przewyższała w każdym z trzech przypadków pułap 70%. Najwyższe notowania, czego można się było spodziewać, uzyskało stuprocentowe finansowanie – 85% pozytywnych wskazań.

Rodzaj przedmiotowego zakresu współdziałania z UMK najobficiej przejawia się w obrębie trzech grup tematycznych, które wymienione zostały przez zbliżone do siebie odsetki badanych, oscylujące wokół 1/3 indagowanej populacji: upowszechnienie kultury fizycznej i sportu (36% wskazań); kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji (32%); nauka, edukacja, oświata i wychowanie (28%).

Badani, mający doświadczenie we współpracy z UMK, jakość działań w ramach każdej z tematycznych dziedzin tej współpracy (9 dziedzin) oceniają korzystnie. Przy pięciostopniowej skali, gdzie 5 oznacza punkt oceny najwyższej, mediana przybiera w każdym z 9 przypadków wartość co najmniej 4. Ledwie 42 zbadane podmioty nie widzą powodu, dla którego miałyby podjąć kiedykolwiek kooperację z UMK – stanowi to ok. 8% całej próby.

Najczęstsze powody takich deklaracji mają związek ze specyfiką działań danego ugrupowania, uniemożliwiającą im tego typu aliansy.

Organizacje nie wykluczające na przyszłość współdziałania z UMK, zainteresowane są w obrębie takiej relacji: uzyskaniem dotacji (78% wskazań); udziałem w konsultacjach społecznych, wymianą informacji (58%); finansowaniem w 100% (26%).

Co do możliwych dziedzin przedmiotowej współpracy, to wysuwają się tu znacząco przed inne dwa zakresy tematyczne: kultura, sztuka, ochrona



dóbr kultury i tradycji oraz nauki, edukacji, oświaty i wychowania (oba zakresy otrzymały po 43% wskazań).

Zbyt krótki staż, czyli jesteście młodą organizacją - w domyśle brak nam rozeznania co do istniejących form możliwego wsparcia - podawano jako najczęstszy (22%) powód niepodjęcia do tej chwili współpracy z urzędem. Druga w kolejności przyczyna odnosi się do złego doświadczenia przy próbie zawiązania takiej relacji: nasze wnioski zostały odrzucone (UMK nie reagował na nasze wnioski) (19%). Podobny odsetek podmiotów (18%) tłumaczy brak takiej praktyki samowystarczalnością: nie było takiej potrzeby, radzimy sobie sami.

Aż 44% przedstawicieli sektora NGO nie było w stanie określić, czy ilość zadań publicznych zlecanych do realizacji w formie konkursów, jest właściwa. Natomiast 40% uznało, że nie jest ona wystarczająca.

Ponad ¾ badanych struktur uważa, iż podjęcie wspólnych działań z UMK powinno zostać opatrzone zawarciem umowy wieloletniej. Takim sformalizowanym porozumieniem dwustronnym dysponuje dziś zaledwie 4% spośród nich.

Prawie ¾ (72%) uczestników pomiaru nie dostrzega innych, poza wcześniej podawanymi w pytaniach do badania, form, modeli współpracy organizacji pozarządowych z samorządem, które mogłyby sprawdzić się w Krakowie. Z przykładów, które przyszły odpowiadającym na myśl, stosunkowo licznie reprezentowane były: współpraca i pomoc przy realizacji projektów, organizacji imprez (19% wskazań); konsultacja (14%); wynajem / użyczenie sal, obiektów, sprzętów (13%).

Podmioty korzystające z informacji zawartych w BIP, stanowią 39% poddanego pomiarowi zbioru. Spośród nich najliczniejsze grono (37%) zagląda tam w celu uzyskania wiadomości na temat: konkursów, przetargów.

Prawie 4/5 (79%) korzystających z tych zasobów, dociera tam do pożądanych przez siebie treści; zaś ¾ jest zdania, że zawartość portalu jest czytelna i zrozumiała.

Przychylnie oceny – połączone wyniki z dwóch najwyższych położonych kategorii skali pięciostopniowej - w kwestii doświadczeń z kooperacji z UMK wyraża ok. 46% z grupy tych, którzy bezpośrednio praktykowali taką współpracę (pośród nie mających takiej praktyki, ale wyrażających zdanie na podstawie informacji pośrednich, odsetek ten jest też całkiem spory – 16%). Sąd negatywny w tym względzie manifestuje ok. 15% respondentów z bagażem współpracy z UMK.

Nieco ponad ¼ (26%) opisywanych organizmów nie dostrzega żadnego sposobu na usprawnienie relacji między nimi a UMK. Z istotniej zaznaczonych pomysłów wybija się postulujący, aby lepiej informować o możliwościach współpracy i konkursach, wysyłać np. newsletter, biuletyn (16%).

Liczebność omawianych organizacji rozpięta jest między organizmem jednoosobowym (osoba prowadząca całą działalność, więc nawet nieuwzględniona w kategoriach wolontariuszy i pracowników) a wielotysięcznymi strukturami (ZHP, NZS). Przy tak potężnym rozrzucie wartości liczbowych formułą oddającą najbardziej właściwie rzeczywisty stan dla typowej organizacji pozarządowej, zdaje się być mediana, która przybiera tu poziom 3 punktów dla kategorii wolontariuszy i 5 punktów dla grupy pracowników nie pobierających wynagrodzenia.

2/3 (67%) opisywanych struktur korzysta z profesjonalnej obsługi z zakresu księgowości.

Pracujący na rzecz NGO wolontariusze poświęcają na ten cel średnio 8 godzin tygodniowo.

Ponad połowa organizacji (58%) otrzymuje zewnętrzne wsparcie ze strony ekspertów. W 70% przypadków porady takiej dokonuje prawnik, w 34% lekarz.

Aktywne związki z innymi organizmami z tego samego środowiska deklaruje 76% respondentów z przyjętej do pomiaru próby.

Tym, co skłania ich ku połączeniu sił, przybiera najczęściej następującą postać: realizowanie wspólnych przedsięwzięć np. imprez, spotkań, szkoleń (84%); wymiana informacji, doświadczeń; formalne partnerstwo w projektach (79%). Blisko połowa (44%) organizacji działa na terytorium całego kraju. Zasięg wojewódzki dotyczy 22% z nich. Obszar gminy / miasta penetruje 16%. W obrębie jedynie dzielnicy czyni to 4%.

Składka członka danej organizacji jest najczęściej wskazywanym (56%) źródłem jej zasobów finansowych. Donacje od sponsorów wymieniło 44% respondentów. Dotacje od struktur rządowych – 24%; z kasy samorządu krakowskiego – 19%.

Ponieważ w tym pytaniu respondenci mogli wymienić więcej niż jeden z przykładów, procenty odpowiedzi nie sumują się tu do 100. Warto dodać, że aż 43% badanych podmiotów zadeklarowało, iż swoją działalność w całości opiera na dochodach pozyskanych od osób je tworzących.

Co dziesiąta organizacja nie może w żadnej formie dysponować stałym lokalem dla swoich statutowych celów.

Wśród poddanych badaniu organizmów najczęstszym przypadkiem jest całkowity brak budżetu - co pokazuje dominanta, przybierająca postać 0. W sposób najbardziej adekwatny rzeczywisty stan finansów typowej NGO pokazuje mediana, umiejscowiona tu na poziomie 30 000 punktów, czyli w tym wypadku złotych.

Stowarzyszenie jest dla 69% organizacji najlepszą formą prowadzenia działalności, 25% wybrało model fundacji.

Mniej więcej po 1/3 struktur z omawianej populacji angażuje się w działania w przestrzeni nauki, edukacji, oświaty i wychowania (35%); kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji (34%).

## Szczegółowe wyniki badań

### Współpraca organizacji pozarządowych z UMK.

Nieco mniej niż połowa badanych organizacji (47%) współpracuje obecnie z UMK. Natomiast spośród tych organizacji, które obecnie z urzędem nie współpracują, ledwie 23% czyniło to w przeszłości. Spośród 500 badanych podmiotów 206 (41%) nigdy nie było powiązanych jakąkolwiek relacją z UMK.

1. Na początek chciał(a)bym spytać, czy Pani/Pana organizacja współpracuje z Urzędem Miasta Krakowa?	N	%
nie	267	53,4%
tak	233	46,6%
ogółem	500	100,0%

2. A czy Pana(i) organizacja współpracowała kiedykolwiek z Urzędem Miasta?	N	%
nie	206	77,2%
tak	61	22,8%
ogółem	267	100,0%

### Czas trwania współpracy NGO-sów z UMK

Z przeprowadzonych badań wynika, że współpraca organizacji pozarządowych z UMK najczęściej trwa dłużej niż 5 lat (56%). Mniej więcej co piąta organizacja (19%) współpracuje krócej niż rok.

3. Jak długo trwa / trwała współpraca z Urzędem Miasta Krakowa?	N	%
5 lat i więcej	165	56,1%
do roku/krócej niż rok	55	18,7%
od 1 do 2 lat	23	7,8%
od 2 do 3 lat	19	6,5%
od 3 do 4 lat	16	5,4%
od 4 do 5 lat	10	3,4%
nie pamiętam	6	2,0%
ogółem	294	100,0%

### Poznanie form współpracy NGO-sów z UMK i ich ocena

Poniższa tabela przedstawia wymieniane przez przedstawicieli badanych organizacji formy współpracy. Połowa wskazała to dotacje, a dalej – udział w konsultacjach społecznych, wymiana informacji (30%), współpraca i wsparcie w realizacji projektów (21%).

4. Proszę powiedzieć, na czym polega(ła) ta współpraca?	N	%
dotacja	148	50,3%
udział w konsultacjach społecznych, wymiana informacji	89	30,3%
współpraca i wsparcie w realizacji projektów (gł. imprez kulturalnych i sportowych, konferencji)	63	21,4%
branie udziału w przetargach, konkursach, składanie wniosków o granty	19	6,5%
wynajem, użyczenie lokalu	19	6,5%
finansowanie w 100%	16	5,4%
realizowanie projektów na zlecenie UMK	14	4,8%
patronat	14	4,8%

szkolenia	14	4,8%
udział w imprezach organizowanych przez UMK	9	3,1%
promowanie się wzajemnie	4	1,4%
przyznawanie nagród przez UMK	4	1,4%
inne	3	1,0%
podleganie nadzorowi UMK	3	1,0%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Respondenci najwyżej ocenili użyteczność finansowania w 100% (85% spośród tych, którzy korzystali z takiej formy współpracy, oceniło ją jako użyteczną). Jeżeli chodzi o dotacje, to 2/3 spośród tych, którzy z nich korzystali, uznało, że to użyteczna forma współpracy, a udział w konsultacjach społecznych za użyteczny uznało 70% korzystających.

5. Proszę ocenić użyteczność każdej z form współpracy dla Pana/i organizacji:		Finansowanie w 100%	Dotacja	Udział w konsultacjach społecznych, wymiana informacji
nie jest w ogóle użyteczna	N	0	6	7
	%	0,0%	4,3%	8,4%
raczej nie jest użyteczna	N	1	8	6
	%	7,7%	5,7%	7,2%
ani użyteczna, ani bezużyteczna	N	1	18	11
	%	7,7%	12,8%	13,3%
raczej użyteczna	N	4	42	31
	%	30,8%	29,8%	37,3%
bardzo użyteczna	N	7	63	27
	%	53,8%	44,7%	32,5%
nie wiem, trudno powiedzieć	N	0	4	1
	%	0,0%	2,8%	1,2%
ogółem	N	13	141	83
	%	100,0%	100,0%	100,0%

### Zbadanie obszarów współpracy NGO-sów z UMK i ich ocena

Obszary, w których najczęściej odbywa się współpraca dwustronna, to upowszechnienie kultury fizycznej i sportu (36% wskazań); kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji (32%); nauka, edukacja, oświata i wychowanie (28%); pomoc społeczna (17%) oraz ochrona i promocja zdrowia (15%).

6. W jakich obszarach Pana/i organizacja współpracuje/współpracowała z UMK?	N	%
upowszechniania kultury fizycznej i sportu	107	36,4%
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji	93	31,6%
nauki, edukacji, oświaty i wychowania	82	27,9%
pomocy społecznej	49	16,7%
ochrony i promocji zdrowia	44	15,0%
działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty	28	9,5%
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	26	8,8%
działalność wspierająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	14	4,8%
ratownictwa i ochrony ludności	12	4,1%
infrastruktura komunalna	9	3,1%
turystyka i promocja	8	2,7%
inne	5	1,7%

*Uwaga:* pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Respondenci dokonywali oceny tych obszarów, w których współpracują lub współpracowali z UMK. Ocena dokonywana była za pomocą pięciostopniowej skali – 1 oznaczało ocenę najniższą, a 5 najwyższą. Choć prawie w każdym przypadku widzimy wykorzystanie skrajnych punktów na skali ocen – od 1 (minimum) do 5 (maksimum), to zarówno średnia ocena współpracy, jak i mediana są wysokie – średnia w każdym przypadku wynosi 4, mediana podobnie, z wyjątkiem ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego – gdzie odnotowano 5 (najwyższa ocena).

7. Jak ocenia Pan/i współpracę z UMK w wymienionych obszarach?	N ważnych	Średnia	Minimum	Maksimum	Mediana	Dominantna	Odchylenie standardowe
ochrony i promocji zdrowia	40	4	1	5	4	4	1
nauki, edukacji, oświaty i wychowania	76	4	1	5	4	5	1
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji	88	4	1	5	4	4	1
upowszechniania kultury fizycznej i sportu	100	4	1	5	4	4	1
ratownictwa i ochrony ludności	12	4	2	5	4	3	1
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	23	4	1	5	5	5	1

działalności wspomagającej technicznie szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty	27	4	1	5	4	4	1
pomocy społecznej	46	4	2	5	4	5	1
działalność wspierająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	14	4	2	5	4	5	1

### Zainteresowanie potencjalną współpracą z UMK oraz jej formami i obszarem

Przedstawiciele organizacji, które obecnie nie współpracują oraz tych, które nigdy dotąd nie współpracowały z UMK, zapytano o zainteresowanie tą kwestią – aż 80% spośród nich zadeklarowało chęć do takiej współpracy.

8. A czy Pani/Pana organizacja chce współpracować z UMK?	N	%
tak	164	79,6%
nie wiem, trudno powiedzieć	21	10,2%
nie	21	10,2%
ogółem	206	100,0%

Tych, którzy jednoznacznie wykluczyli przyszłe współdziałanie, ankieterzy zapytali, jakie są przyczyny niechęci do współpracy z UMK. Respondenci najczęściej uzasadniali, że nie ma takiej potrzeby - ze względu na specyficzny obszar działania (np. Związek Kuźni Polskich), niektórzy z powodu likwidacji działalności.

9. A dlaczego Pana/Pani organizacja nie chce współpracować z UMK?	N	%
nie ma takiej potrzeby („ze względu na specyficzny obszar działania”, „jesteśmy samodzielni”)	12	57,1%
będziemy likwidować działalność	4	19,0%
specyfika stowarzyszenia wyklucza taką współpracę/nasz statut tego nie przewiduje	2	9,5%
urząd nie chce współpracować ze stowarzyszeniami/byliśmy zbywani kilkanaście miesięcy	2	9,5%
brak wspólnej płaszczyzny, gdzie można nawiązać współpracę	1	4,8%
ogółem	21	100,0%

Respondenci twierdzili, że ich organizacja najbardziej byłaby zainteresowana dotacjami (78% wskazań). Znaczący odsetek respondentów wymienił udział w konsultacjach społecznych, wymianę informacji (58%).

10. W jaki sposób/ w jakiej formie Pani/Pana organizacja chce nawiązać współpracę z UMK?	N	%
dotacja	128	78,0%
udział w konsultacjach społecznych, wymiana informacji	95	57,9%
finansowanie w 100%	42	25,6%
współpraca i pomoc przy realizacji projektów	22	13,4%
udostępnienie lokalu (na siedzibę, na konferencje)	16	9,8%
promowanie działalności organizacji przez UMK	10	6,1%
udział w konkursach i szkoleniach prowadzonych przez UMK	2	1,2%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Jeżeli chodzi o obszary potencjalnej współpracy, to najczęściej wskazywano dwa - kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i tradycji oraz naukę, edukację (oba uzyskały po 43% wskazań).

11. W jakich obszarach Pana/i organizacja chciałaby nawiązać współpracę z UMK?	N	%
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji	70	42,7%
nauki, edukacji, oświaty i wychowania	70	42,7%
ochrony i promocji zdrowia	32	19,5%
upowszechniania kultury fizycznej i sportu	29	17,7%
działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty	26	15,9%
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	24	14,6%
pomocy społecznej	23	14,0%
działalność wspierająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	21	12,8%
inne	9	5,5%
ratownictwa i ochrony ludności	5	3,0%
rozwój regionu i promocja miasta	3	1,8%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

### Przyczyny nie podejmowania współpracy z UMK

Istotnym elementem projektu było rozpoznanie, dlaczego niektóre organizacje nie współpracowały do tej pory z UMK. Respondenci najczęściej uzasadniali przyczyny braku współpracy tym, że są młodą organizacją (22%), ich wnioski zostały odrzucone (19%), nie było takiej potrzeby (18%).

12. Dlaczego do tej pory Pana/Pani organizacja nie współpracowała z UMK?	Liczebność	%
jesteśmy młodą organizacją	46	22,4%
nasze wnioski zostały odrzucone (UMK nie reagował na nasze wnioski)	38	18,5%
nie było takiej potrzeby, radzimy sobie sami	37	18,0%
brak wspólnej płaszczyzny do współpracy/nie mieli pomysłu na współpracę/nie znaleźli informacji o interesujących konkursach	29	14,1%
nie dostaliśmy propozycji współpracy, nie wiedzieliśmy o takiej możliwości	21	10,2%
Inne (mała organizacja, mała aktywność, trudności przy nawiązaniu współpracy, złe doświadczenia itd)	14	6,8%
UMK nie chce współpracować z NGO, urzędnicy są nieprzychylni, niekompetentni, nie udzielają informacji	9	4,4%
nie wiem, trudno powiedzieć	7	3,4%
biurokracja odstrasza, procedury nie są warte małych dotacji	7	3,4%
nie przewidujemy takiej możliwości (specyfika działalności, zapisy w statucie)	6	2,9%
działalność nie skupia się tylko w granicach Krakowa	5	2,4%
współpracujemy z innymi instytucjami (Ministerstwo, Urząd Marszałkowski, WUP, PHARP)	3	1,5%
wyda się, że nie dostaniemy wsparcia na nasze cele	3	1,5%
za mało konkursów/za mało dotacji	2	1,0%

### Ocena ilości konkursów oraz wieloletnimi umowami z UMK

Najliczniejsza była tu grupa respondentów (44%), którzy w ogóle nie potrafili odpowiedzieć na pytanie oceniające ilość konkursów (zadań publicznych), natomiast 40% badanych było zdania, że jest ich za mało. Tylko 15% przedstawicieli badanych organizacji uznało, że ilość konkursów jest odpowiednia.

13. Jak Pan/Pani ocenia ilość zadań publicznych zleczanych do realizacji w formie konkursów?	N	%
trudno powiedzieć	218	43,6%
konkursów jest za mało	198	39,6%
jest odpowiednia ilość	76	15,2%
konkursów jest za dużo	8	1,6%
ogółem	500	100,0%



Zdecydowana większość badanych – 78% - twierdziła, że ich organizacja byłaby zainteresowana podpisaniem umowy o wieloletniej współpracy. Ledwie 4% badanych podmiotów dysponuje już takim dokumentem.

<b>14. Czy Pana/Pani organizacja jest zainteresowana podpisaniem z UMK umowy o wieloletniej współpracy?</b>	<b>N</b>	<b>%</b>
tak	356	77,7%
nie wiem	57	12,4%
nie	26	5,7%
mamy już podpisaną taką umowę	19	4,1%
ogółem	458	100,0%

Respondentów, którzy zadeklarowali, że ich organizacja nie jest zainteresowana umową o wieloletniej współpracy (ok. 6% spośród tych NGO-sów, które nie podpisały takiej umowy) poproszono o uzasadnienie takiej postawy. Uzyskane odpowiedzi są podobne, jak w przypadku pytania bardziej ogólnego: Dlaczego organizacja nie chce współpracować z UMK? (pytanie 12.) - ze względu na specyfikę działalności; małą aktywność; likwidację działalności; brak doświadczenia.

<b>15. Proszę powiedzieć, dlaczego Pani/Pana organizacja nie chce podpisać takiej umowy?</b>	<b>Liczebność</b>	<b>% z odpowiedzi</b>
ze względu na specyfikę działalności fundacji	5	19,2%
organizujemy mało wydarzeń/ powstałiśmy w celu zorganizowania jednej imprezy/jesteśmy mało aktywni	4	15,4%
nie chcemy z nikim podpisywać długoletnich umów	3	11,5%
musimy nabyć więcej doświadczenia	3	11,5%
będziemy likwidować organizację	3	11,5%
nie ma potrzeby, nie ma sensu	3	11,5%
przez biurokrację i korupcję w UMK	2	7,7%
jesteśmy małą organizacją	2	7,7%
inne (obecna współpraca jest dobra, dowiedzieli się, że nie ma takiej możliwości..)	6	23,1%

### Znajomość innych form współpracy NGO-sów z samorządem

Wyniki badania wskazują, że tylko 28% przedstawicieli organizacji pozarządowych zna inne formy, modele współpracy, które ich zdaniem sprawdziłyby się w Krakowie.

16. Czy znane są Panu jakieś inne formy, modele współpracy organizacji pozarządowych z samorządem, które Pana/i zdaniem sprawdziłyby się w Krakowie?	N	%
nie	359	71,8%
tak	141	28,2%
ogółem	500	100,0%

Z wymienionych propozycji widać, że respondenci wskazywali przeważnie na takie formy współpracy, które sugerują większy, bardziej bezpośredni kontakt samorządu z NGO-sami – współpraca i pomoc przy realizacji projektów, organizacji imprez (19% wskazań); konsultacja (14%); wynajem/ użyczenie sal, obiektów, sprzętów (13%).

17. Jakiej? Proszę wymienić?	N	%
współpraca i pomoc przy realizacji projektów, organizacji imprez	27	19,1%
konsultacje	20	14,2%
inne (np. uprościć procedury, nawiązać współpracę z innymi miastami i państwami, stworzyć dodatkową komisję rozpatrującą wnioski, tworzyć plany budownictwa)	18	12,8%
wynajem/ użyczenie sal, obiektów, sprzętów	18	12,8%
finansowanie	13	9,2%
promowanie organizacji i ich celów	12	8,5%
pomoc merytoryczna (w wypełnianiu wniosków, pozyskiwaniu funduszy, konsultacje z prawnikiem, księgowym)	10	7,1%
szkolenia i warsztaty	8	5,7%
partnerstwo publiczno-prywatne	7	5,0%
otworzyć się na organizacje i wykazać więcej inicjatywy	6	4,3%
stworzyć forum NGO, pomóc w nawiązaniu kontaktów	6	4,3%
zlecenie zadań	6	4,3%
stworzyć inkubator przedsiębiorczości społecznej, centrum wspierania NGO	4	2,8%
ulepszyć przepływ informacji, stworzyć wspólny portal internetowy, bazę danych	4	2,8%
wspieranie małych organizacji, wskazywanie kierunków rozwoju młodym organizacjom	4	2,8%
konferencje, seminaria	4	2,8%
umowy o wieloletnim partnerstwie	3	2,1%

## Korzystanie z Biuletynu Informacji Publicznej UMK

Z badań wynika, że 39% respondentów korzystało z BIP. Zdecydowanie najczęściej poszukiwali w nim informacji o konkursach, przetargach (37% wskazań); dotacjach, grantach (17%) oraz bieżących informacji (12%).

18. Czy w przeciagu ostatnich 6 miesięcy korzystał/a Pan/i z Biuletynu Informacji Publicznej UMK w zakresie współpracy UMK z NGOs?	N	%
nie	297	59,4%
tak	193	38,6%
nie wiem	10	2,0%
ogółem	500	100,0%

19. Jakich informacji Pan/i szukał/a?	N	%
o konkursach, przetargach (wyniki, warunki wzięcia udziału..)	71	36,8%
o dotacjach, grantach	32	16,6%
bieżących informacji	23	11,9%
o możliwościach podjęcia współpracy	17	8,8%
danych kontaktowych	15	7,8%
o projektach realizowanych przez UMK lub zleczanych NGO	14	7,3%
innych (np. przez BIP dostajemy wytyczne, o badaniach profilaktycznych, o kulturze, edukacji, sporcie)	12	6,2%
o wydarzeniach w Krakowie	10	5,2%
o szkoleniach	10	5,2%
zarządzeń, ogłoszeń, ustaw	7	3,6%
niczego konkretnego, przeglądam	7	3,6%
o strukturach urzędu, kompetencjach	6	3,1%
o procedurach postępowania	4	2,1%
o organizacjach NGO (statystyki, możliwości współpracy, forum)	4	2,1%
o funduszach unijnych	4	2,1%
dotyczących niepełnosprawnych	3	1,6%
pomocy prawnej	3	1,6%
o konsultacjach społecznych, spotkaniach w UMK	3	1,6%
o lokalach	3	1,6%
formularzy	3	1,6%
nie pamiętam	2	1,0%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Korzystający z BIP w zdecydowanej większości (79%) znaleźli informacje, o jakie im chodziło.  $\frac{3}{4}$  respondentów, którym znany jest BIP UMK, uznało, że informacje w nim zawarte są czytelne i zrozumiałe.

20. Czy znalazł/a je Pan/i?	N	%
Tak	153	79,3%
Nie	40	20,7%
Ogółem	193	100,0%

21. Czy Pana/i zdaniem dane informacje zawarte w BIP Urzędu Miasta Krakowa są czytelne i zrozumiałe?	N	%
Tak	145	75,1%
Nie	35	18,1%
Trudno powiedzieć	13	6,7%
Ogółem	193	100,0%

### Ocena współpracy UMK z organizacjami pozarządowymi

Badani dość dobrze oceniają współpracę z UMK. W grupie respondentów, mających doświadczenia współpracy z UMK, odsetek lokujących swą ocenę na pozycjach powyżej środka skali wynosi 46%, co ma swoje odzwierciedlenie w średniej i medianie, które przybierają tu wartości 3,48 i 4 - przy czym prawie co szósty respondent z tego zbioru obdarza tę relację najwyższym wskazaniem na skali (15,6%); natomiast oceny nieprzychylnie wyraziło tu łącznie (1. i 2. punkt skali) ok. 15% odpowiadających. Co ciekawe, również w obrębie kategorii organizacji, które nie podjęły dotąd współdziałania z UMK, zbiór ocen pozytywnych jest całkiem znaczny – łącznie 16%, i niewiele ustępuje wskazaniom o zabarwieniu negatywnym – łącznie 19%. Co więcej, ponad połowa (50,5%) organizacji z tej kategorii – mimo braku bezpośrednich doświadczeń - posiada ukształtowane zdanie na temat jakości współpracy między NGOs a UMK. Można postawić hipotezę, że ta część owego środowiska jest potencjalnym partnerem UMK, tyle że oczekuje na sprzyjające okoliczności do podjęcia bądź odnowienia współpracy.

22. Jaką ocenę wystawił/a/by Pan/i UMK w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi. Proszę dokonać oceny na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą	Czy Pani/Pana organizacja współpracuje lub współpracowała z Urzędem Miasta Krakowa?					
	Nie		Tak		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
1 - ocena najniższa	24	11,7%	15	5,1%	39	7,8%
2	15	7,3%	28	9,5%	43	8,6%
3	32	15,5%	76	25,9%	108	21,6%
4	29	14,1%	89	30,3%	118	23,6%
5 - ocena najwyższa	4	1,9%	46	15,6%	50	10,0%
nie wiem, trudno powiedzieć	102	49,5%	40	13,6%	142	28,4%
ogółem	206	100,0%	294	100,0%	500	100,0%

22. Jaką ocenę wystawił/a/by Pan/i UMK w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi. Proszę dokonać oceny na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą						
Czy Pani/Pana organizacja współpracuje lub współpracowała z Urzędem Miasta Krakowa?	N	Średnia	Mediana	Minimum	Maksimum	Odchylenie standardowe
Nie	104	2,75	3	1	5	1,205
Tak	254	3,48	4	1	5	1,092
Ogółem	358	3,27	3	1	5	1,172

Najliczniejsza grupa respondentów (26%) nie znajduje żadnego pomysłu na usprawnienie współdziałania między nimi a UMK. 16% sugeruje, aby lepiej informować o możliwościach współpracy i konkursach, wysyłać np. newsletter, biuletyn. Dwa kolejne, około 10% każdy, zbiory respondentów uważają, że należy rozmawiać, słuchać, otworzyć się na dialog oraz zwiększyć fundusze na pomoc. Pozostałe liczne formy postulatów mają charakter mocno rozproszony.

23. Jak Pan(i) sądzi, co może zrobić UMK, aby ta współpraca była lepsza?	N	%
nie wiem, trudno powiedzieć	130	26,0%
lepiej informować o możliwościach współpracy i konkursach, wysyłać np. newsletter, biuletyn	78	15,6%
rozmawiać, słuchać, otworzyć się na dialog	52	10,4%
zwiększyć fundusze na pomoc	50	10,0%
Inne (m.in. zmienić normy prawne dotyczące NGO, ogłaszać konkursy długofalowe a nie doraźne, stworzyć portal dla wolontariuszy, powołać koalicję NGO, szczegółowiej segmentować organizacje, umożliwić załatwianie spraw przez Internet i telefon, większa indywidualność w przyznawaniu dotacji, wysłużyć terminy składania wniosków)	43	8,6%
zmienić stosunek do NGO: wykazać więcej otwartości, zaufania, przychylności i zainteresowania	37	7,4%
organizować spotkania z przedstawicielami wszystkich organizacji (również małych)	27	5,4%
wymienić niekompetentną i nieprzychylną kadre / zmienić dyrektora / kierowniczkę	21	4,2%
zmniejszyć biurokrację	17	3,4%
stworzyć komórkę obsługującą NGO	15	3,0%
uproszczyć procedury	15	3,0%
ogłaszać więcej konkursów i zlecać więcej zadań	14	2,8%
organizować konsultacje społeczne	12	2,4%
zwiększyć zakres możliwej współpracy i pomocy	11	2,2%
organizować spotkania informacyjne (informować o procedurach, zasadach i możliwościach współpracy)	11	2,2%
utatwić, zwiększyć kontakt	9	1,8%
przydzielać pomoc obiektywnie i sprawiedliwie (co roku dostają te same, duże organizacje-zlikwidować korupcję)	9	1,8%
przewodzą szkolenia, konferencje	8	1,6%
jasne procedury konkursów, upublicznianie wyników, większa przejrzystość działania	8	1,6%
pomóc promować stowarzyszenia	8	1,6%
zwiększyć czytelność i przejrzystość informacji	8	1,6%
usprawnić organizację urzędu	7	1,4%
wykazywać więcej inicjatywy	6	1,2%
poważnie traktować małe organizacje, pomagać im	6	1,2%
utatwić dostęp do lokali	5	1,0%
wywiązywać się z terminów/umów/obietnic	4	0,8%
podpisywać umowy wieloletnie	4	0,8%
przyznawać granty bez wkładu własnego / więcej, ale mniejszych grantów	3	0,6%
urzędnicy powinni wyjść w teren	2	0,4%
nic, teraz jest dobrze	2	0,4%

## Charakterystyka badanych podmiotów

Organizacje pozarządowe to małe organizmy lub rozbudowane, ogromne struktury (ZHP, NZS, itp.), ale przeważającą postać stanowią podmioty kilkuosobowe.

24. Ilu członków liczy Pana/i organizacja?	N ważnych odpowiedzi	Średnia	Minimum	Maksimum	Mediana	Dominanta	Odchylenie standardowe
Liczba wolontariuszy:	474	67	0	11000	3	0	686
Liczba pracowników etatowych (otrzymujących wynagrodzenie)	483	18	0	6000	0	0	274
Liczba pracowników nie pobierających wynagrodzenia (nie wolontariuszy)	482	31	0	5000	5	0	244

25. Proszę podać ile Pana/i organizacja ma pracowników zatrudnionych na poszczególne rodzaje umów	N ważnych odpowiedzi	Średnia	Minimum	Maksimum	Mediana	Dominanta	Odchylenie standardowe
liczba pracowników na umowę zlecenie	169	5	0	150	1	0	13
liczba pracowników na umowę o dzieło	163	2	0	50	0	0	7
liczba pracowników zatrudniona na umowę o pracę	181	7	0	210	2	0	22
liczba osób zatrudnionych na pełny etat	191	37	0	6000	0	0	434

2/3 badanych organizacji (67%) posiada profesjonalne wsparcie z zakresu księgowości.

26. Czy Pani / Pana organizacja zatrudnia księgową?	N	%
tak, na umowę zlecenie	77	39,1%
nie	57	28,9%
tak, na umowę o pracę	54	27,4%
nie wiem	9	4,6%
ogółem	197	100,0%

Wolontariusz pracujący na rzecz organizacji poświęca tygodniowo na ten cel średnio 8 godzin. Natomiast najczęściej występująca porcją oddawanego czasu są 2 godziny.

<b>27. Ile godzin tygodniowo, średnio pracuje wolontariusz na rzecz Pana/i organizacji?</b>	
N ważnych odpowiedzi	190
Średnia	8
Minimum	0
Maksimum	80
Mediana	5
Dominanta	2
Odchylenie standardowe	10

Eksperci pochodzący spoza organizacji pełnią rolę fachowych konsultantów w ponad połowie zbadanych przypadków (58%). W zdecydowanej większości (70%) takie porady pozyskiwane są od prawników.

<b>28. Czy prowadząc swoją działalność korzystacie Państwo z usług eksperta/specjalisty (np. prawnika, lekarza itp.?)</b>	N	%
tak	290	58,0%
nie	205	41,0%
nie wiem, trudno powiedzieć	5	1,0%
ogółem	500	100,0%

<b>28.1. Jaki to ekspert/specjalista</b>	N	%
prawnik	204	70,3%
lekarz	98	33,8%
inni	38	13,1%
księgowy	36	12,4%
psycholog	25	8,6%
architekt, specjalista budownictwa	8	2,8%
specjaliści ds marketingu	8	2,8%
radca prawny	8	2,8%
rehabilitant	7	2,4%
ratownik medyczny, pielęgniarka	5	1,7%
informatyk	5	1,7%
psychiatra	5	1,7%
pedagog	4	1,4%
tłumacz (osoba znająca obce języki)	4	1,4%
weterynarz	2	0,7%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100



Ponad ¾ badanych organizacji współdziała z innymi podmiotami z sektora pozarządowego. Najczęstszymi formami łącznych inicjatyw są: realizowanie wspólnych przedsięwzięć np. imprez, spotkań, szkoleń; wymiana informacji, doświadczeń; formalne partnerstwo w projektach

29. Czy Pana/i organizacja współpracuje z innymi organizacjami pozarządowymi?	N	%
tak	382	76,4%
nie	115	23,0%
nie wiem, trudno powiedzieć	3	0,6%
ogółem	500	100,0%

30. W jaki sposób Pana/i organizacja współpracuje z inną/innymi organizacjami pozarządowymi?	N	%
realizowanie wspólnych przedsięwzięć np. imprez, spotkań, szkoleń	322	84,3%
wymiana informacji, doświadczeń	303	79,3%
formalne partnerstwo w projektach	179	46,9%
udzielanie pomocy, np. wynajem sali, wypożyczanie pracowników	162	42,4%
Inne (m.in. wspieranie lobbingu, rywalizacja sportowa, monitorowanie pracy posłów, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych)	15	3,9%
pomoc finansowa i materialna	9	2,4%
wzajemna promocja	4	1,0%

Mniej więcej równe (blisko 20%) są dwie grupy organizacji o charakterze lokalnym: działające na poziomie od terenu dzielnicy do obszaru gminy (20,2%) oraz operujące w obrębie jednego województwa (22,4%). Podmioty o zasięgu ogólnopolskim stanowią blisko połowę spośród badanych struktur (43,8%).

31. Jaki jest zasięg działania Pana/i organizacji?	N	%
dzielnica	19	3,8%
gmina/miasto	82	16,4%
województwo	112	22,4%
cały kraj	219	43,8%
inny	68	13,6%
ogółem	500	100,0%

Zasoby wnoszone przez osoby działające w samych organizacjach są najczęstszą formą ich materialnego zasilania. Na drugiej pozycji znajdują się zewnętrzne donacje od osób i podmiotów nieinstytucjonalnych. W dalszej kolejności pochodzą one od struktur rządowych i miejskich. Co dziesiąta organizacja pozyskuje fundusze od obywateli, dzięki formule „1% podatku”.

32. Jakie są źródła finansowania Pana/i organizacji?	N	%
składki członkowskie	278	55,6%
sponsorzy i darczyńcy	221	44,2%
dotacje od instytucji rządowych	119	23,8%
dotacje z UMK	97	19,4%
działalność gospodarcza	69	13,8%
1% podatku	46	9,2%
środki z funduszy UE	38	7,6%
Inne	30	6,0%
przychody z kampanii, zbiórek charytatywnych, akcji publicznych	29	5,8%
wsparcie od innych organizacji krajowych	23	4,6%
granty, dotacje	16	3,2%
dochody z majątku, np. wynajem lokali, sprzętu praw majątkowych	15	3,0%
żadne	12	2,4%
kontrakty, konkursy	6	1,2%
wsparcie organizacji zagranicznych	3	0,6%
nie wiem	1	0,2%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Aż 43% zbadanych organizacji opiera swoją egzystencję głównie dzięki wewnętrznym źródłom wsparcia materialnego.

33. Które z wymienionych przez Pana/ią źródeł finansowania jest podstawowe dla organizacji?	N	%
składki członkowskie	204	42,9%
sponsorzy i darczyńcy	119	25,1%
dotacje od instytucji rządowych	74	15,6%
dotacje z UMK	57	12,0%
działalność gospodarcza	45	9,5%
1% podatku	23	4,8%
środki z funduszy UE	23	4,8%
żadne	11	2,3%
dochody z majątku, np. wynajem lokali, sprzętu, praw majątkowych	10	2,1%
przychody z kampanii, zbiórek charytatywnych, akcji publicznych	9	1,9%
wsparcie od innych organizacji krajowych	8	1,7%
granty, dotacje	7	1,5%
trudno powiedzieć	2	0,4%
wsparcie organizacji zagranicznych	1	0,2%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Jedynie co dziesiąta organizacja nie dysponuje możliwością korzystania w żadnej formie z własnej siedziby.

34. Czy mają Państwo własną siedzibę?	N	%
tak, w wynajmowanym lokalu	283	56,6%
tak, w mieszkaniu prywatnym	115	23,0%
tak, w lokalu będącym własnością organizacji	53	10,6%
nie	49	9,8%
ogółem	500	100,0%

Średni budżet badanych organizacji wynosi prawie pół miliona złotych (453 205), ale zwróćmy uwagę, że odchylenia standardowe jest bardzo znaczące (1763641), co oznacza duży rozrzut w budżetach poszczególnych organizacji. Przy czym najczęstszy jest przypadek, gdy zasoby te są w istocie zerowe, co pokazuje wartość dominanty. Zaznaczyłbym, że najbardziej właściwie stan rzeczy oddaje wartość mediany (30 000), która lokuje się w punkcie równowagi, gdzie powyżej i poniżej tego punktu znajduje się jednakowa liczba obserwacji w obrębie danego zbioru.

<b>35. Jakim budżetem dysponowała Pana/i organizacja w roku ubiegłym?</b>	N ważnych odpowiedzi	307
	Średnia	453205
	Minimum	0
	Maksimum	16000000
	Mediana	30000
	Dominanta	0
	Odchylenie standardowe	1763641

Ponad 2/3 badanych organizacji (69%) nie angażuje się w funkcjonowanie rozleglejszych struktur.

<b>36. Czy Pana/i organizacja należy do jakiejś federacji/koalicji/związku organizacji pozarządowych?</b>	<i>N</i>	<i>%</i>
tak	149	29,8%
nie	346	69,2%
nie wiem	5	1,0%
ogółem	500	100,0%

37. Proszę podać nazwę: federacji/koalicji/związku do których należy Pana/i organizacja	N	%
Małopolski Związek Piłki Ręcznej	5	3,4%
Grupa Zagranica	3	2,0%
Federacja Stowarzyszeń Naukowo Technicznych "NOT"	3	2,0%
Krakowskie Porozumienie Organizacji Obywatelskich	3	2,0%
Polski Związek Kickboxingu	3	2,0%
Polski Związek Towarzystw Wioślarskich	3	2,0%
Polski Związek Wushu	3	2,0%
Forum Przemysłu Wydobywczego	2	1,4%
Krakowski Okręgowy Związek Żeglarski	2	1,4%
Niezależne Zrzeszenie Studentów	2	1,4%
Polski Związek Kajakowy	2	1,4%
Polski Związek Bokserski	2	1,4%
Polski Związek Kolarstwa	2	1,4%
Polski Związek Taekwondo	2	1,4%
Polski Związek Tenisa Stołowego	2	1,4%
Polski Związek Żeglarski	2	1,4%
Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego	2	1,4%
Polskie Towarzystwo Taneczne	2	1,4%
PZPN	2	1,4%
Spółeczne Towarzystwo Oświatowe	2	1,4%
Deklaracja Na Rzecz Edukacji Interaktywnej	1	0,7%
Krakowski Okręgowy Związek Tenisa Stołowego	1	0,7%
ESOP	1	0,7%
Forum Krakowskich Organizacji Do Spraw Kultury	1	0,7%
Krajowa Izba Sportu	1	0,7%
Małopolski Szkolny Związek	1	0,7%
Polska Federacja Stowarzyszeń Szkół Kierowców	1	0,7%
Polski Związek Jeździecki	1	0,7%
Polski Związek Lekkiej Atletyki	1	0,7%
Polski Związek Tańca	1	0,7%
Aeroklubu	1	0,7%
Don Bosco Youth Net	1	0,7%

37. Proszę podać nazwę: federacji/koalicji/związku do których należy Pana/i organizacja	N	%
Edukacja im. Édith Piaf w Paryżu	1	0,7%
Europejskie Towarzystwo Towarzystw Katalizy	1	0,7%
FECA	1	0,7%
Federacja Europejska	1	0,7%
Federacja Tańca Sportowego	1	0,7%
Forum Dla Nowej Huty	1	0,7%
fundacja Dzieci Niczyje	1	0,7%
Fundacja Rozwoju Nowej Huty	1	0,7%
Krajowe Forum ORFAN	1	0,7%
Małopolski Sejmik Organizacji Osób Niepełnosprawnych	1	0,7%
Małopolski Związek Stowarzyszeń Kulturalnych i Sportowych	1	0,7%
Małopolski Związek Jeździecki	1	0,7%
Małopolski Związek Piłki Nożnej	1	0,7%
Małopolski Związek Rugby	1	0,7%
Małopolski Związek Stowarzyszeń Kultury Fizycznej i Sportu	1	0,7%
Małopolski Związek Szachowy	1	0,7%
Małopolski Związek Tenisa Stołowego	1	0,7%
Międzynarodowa Federacja FISA	1	0,7%
Międzynarodowa Organizacja Czasowania	1	0,7%
Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników	1	0,7%
MOK	1	0,7%
Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych	1	0,7%
Pakt Na Rzecz Ekonomii Społecznej	1	0,7%
POE Małopolska	1	0,7%
Polska Federacja Kung Fu i Vo	1	0,7%
Polska Federacja Pacjentów Dialtransplant	1	0,7%
Polska Zielona Sieć	1	0,7%
Polski Związek Koszykówki	1	0,7%
Polski Związek Łuczniczy	1	0,7%
Polski Związek Narciarski	1	0,7%
Polski Związek Towarzystw Wioślarskich	1	0,7%
Polsko-Słowackiej Izba Handlowa	1	0,7%

37. Proszę podać nazwę: federacji/koalicji/związku do których należy Pana/i organizacja	N	%
PZKB	1	0,7%
Stowarzyszenie Chorych na Astmę	1	0,7%
Światowa Federacja Ceramiczna	1	0,7%
Światowa Federacja Weteranów Siermierki	1	0,7%
Światowa Organizacja Odlewnictwa	1	0,7%
World Tai Chi Association	1	0,7%
Yacht Klub Polski	1	0,7%
SMAS LOCK	1	0,7%
AAPG Amerykańska asocjacja Geologiczna- współpartner	1	0,7%
Cecylianium - Ogólnopolski Związek Chórów	1	0,7%
Euro Federacja Weteranów Siermierki	1	0,7%
European Association N-viro metal and Resource Economists	1	0,7%
Europejska Rada Resuscytacji	1	0,7%
Europejski Związek Kuźniczy	1	0,7%
Europejskie Stowarzyszenie Fundraisingu	1	0,7%
Europejskie Stowarzyszenie Producentów Cementu	1	0,7%
Europejskie Towarzystwo Ceramiczne	1	0,7%
Federacja Boksu Tajskiego	1	0,7%
Federacja Gospodarki Nieruchomościami Katowice	1	0,7%
Federacja Jeździecka - FEI	1	0,7%
Federacja Osób Niepełnosprawnych i Niewiadomych	1	0,7%
Federacja Polski Banków Żywności	1	0,7%
FIDIC	1	0,7%
Forum CO2	1	0,7%
forum dialogu ruchu katolickiego	1	0,7%
Forum Porozumienia Organizacji Pozarządowych	1	0,7%
FRDI	1	0,7%
International Lions Club	1	0,7%
International Society For Business Education	1	0,7%
Izba Gospodarcza Ośrodka Szkolenia Kierowców	1	0,7%
Klaster Multimedialny	1	0,7%
Silne Organizacje Aktywne Kobiety	1	0,7%
Koalicja dla Zwierząt	1	0,7%

<i>37. Proszę podać nazwę: federacji/koalicji/związku do których należy Pana/i organizacja</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Kolegium rektorów Polskich	1	0,7%
Konfederacja na rzecz przyszłości Krakowa	1	0,7%
Konfraternia Kawalerów Gutenberga	1	0,7%
Kongres Budownictwa	1	0,7%
KPOO	1	0,7%
Krajowe Forum Chorób Rzadkich	1	0,7%
Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej	1	0,7%
Krajowe Towarzystwo Autyzmu	1	0,7%
Krakowska Federacja Związków Sportowych	1	0,7%
Krakowskie Porozumienie Inicjatyw	1	0,7%
Krakowskie Porozumienie Organizacji Pozarządowych	1	0,7%
Ludowy Związek Sportowy	1	0,7%
Małopolska Organizacja Turystyczna	1	0,7%
Małopolski Związek Bokserski	1	0,7%
Małopolski Związek Lekkoatletyki	1	0,7%
Małopolski Związek Łuczniczy	1	0,7%
Małopolski Związek Stowarzyszeń Kultury Fizycznej w Krakowie	1	0,7%
Małopolski Związek Tańca	1	0,7%
Małopolski Związek Boks	1	0,7%
Międzynarodowa Rada Stowarzyszeń Folklorystycznych Festiwali i Sztuki Ludowej	1	0,7%
Międzynarodowa Unia Amatorów Astronomii	1	0,7%
Międzynarodowe Stowarzyszenie Organizatorów Sztuki Performance	1	0,7%
Międzynarodowe Towarzystwo Mechaniki Skal	1	0,7%
MOFFON Federacja Stowarzyszeń	1	0,7%
Naczelna Organizacja Techniczna	1	0,7%
Niebieska Linia	1	0,7%
Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych	1	0,7%
Okręgowy Związek Towarzystw Wioślarskich	1	0,7%
Organizacja Sprawiedliwego Handlu	1	0,7%
Ogólnopolska Sieć Organizacji Streetworkerskich	1	0,7%
Polski Związek Bokserski	1	0,7%



37. Proszę podać nazwę: federacji/koalicji/związku do których należy Pana/i organizacja	N	%
Polska Federacja Karate	1	0,7%
Polska Federacja Kyokushin-Kan	1	0,7%
Polska Federacja Pacjentów Polskich	1	0,7%
Polska Federacja Pilotażu i Przewodnictwa	1	0,7%
Polska Federacja Rynku Nieruchomości	1	0,7%
Polska Federacja Sportu Młodzieżowego	1	0,7%
Polska Federacji Turystyki Wiejskiej	1	0,7%
Polska Federacja Organizacji Kolekcjonerskiej	1	0,7%
Polska Izba Inżynierów Budownictwa	1	0,7%
Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych	1	0,7%
Polska Rada Biegłych Sądowych i Rzeczoznawców	1	0,7%
Polski Związek Brydża Sportowego	1	0,7%
Polski Związek Gimnastyczny	1	0,7%
Polski Związek Motorowy	1	0,7%
Polski Związek Badmintonu	1	0,7%
Polski Związek Gimnastyczny	1	0,7%
Polski Związek Hokeja na Lodzie	1	0,7%
Polski Związek Kulturystryki	1	0,7%
Polski Związek Pływacki	1	0,7%
Polski Związek Rugby	1	0,7%
Polski Związek Snowboardu	1	0,7%
Polski Związek Szachowy	1	0,7%
Polski Związek Szermierczy	1	0,7%
Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych	1	0,7%
Polskie Stowarzyszenie Ubezpieczeń Społecznych	1	0,7%
Polskie Towarzystwo Chemiczne	1	0,7%
Polskie Związki Sportowe	1	0,7%
Porozumienie Organizacji i Stowarzyszeń Przewodnickich	1	0,7%
Ruch Regionalnych Towarzystw RP	1	0,7%
Salezjańska Organizacja Sportowa RP	1	0,7%
Sieć SPLOT	1	0,7%
Stowarzyszenie Chrześcijańskich Dzieł Wychowania	1	0,7%

37. Proszę podać nazwę: federacji/koalicji/związku do których należy Pana/i organizacja	N	%
Stowarzyszenie Klon-Jawor	1	0,7%
Stowarzyszenie Przyjaciół Krakowa w Kioto	1	0,7%
Stowarzyszenie Wielkiego Fryzjerstwa Francji	1	0,7%
Strobau Nedwerk	1	0,7%
Stowarzyszenie Pracowników i Sympatyków Środowiskowych Domów Pomocy Społecznej	1	0,7%
Śląskie Stowarzyszenie Certyfikatorów i Audytorów,	1	0,7%
Małopolskie Stowarzyszenie Certyfikatorów i Audytorów	1	0,7%
Światowa Federacja Narciarstwa	1	0,7%
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	1	0,7%
Towarzystwo Przyjaźni Polsko -Francuskiej	1	0,7%
Zielona Inicjatywa Gospodarcza	1	0,7%
Zrzeszenie Organizacji Ekologicznych	1	0,7%
Związek Kolpinga	1	0,7%
Związek Młodzieży Europejskiej	1	0,7%
Związek Stowarzyszeń Międzykulturowych	1	0,7%
Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	1	0,7%
Polskie Związki Sportowe	1	0,7%

Dominującą formą prawną działania organizacji jest stowarzyszenie (69%).  
Znaczący odsetek podmiotów przybiera postać fundacji – ¼ badanych.

38. Jaka jest forma prawna Pana/i organizacji?	N	%
stowarzyszenie	347	69,4%
fundacja	125	25,0%
inna	8	1,6%
klub sportowy	7	1,4%
stowarzyszenie zwykłe	7	1,4%
związek stowarzyszeń	4	0,8%
organizacja bez osobowości prawnej	1	0,2%
związek sportowy	1	0,2%
ogółem	500	100,0%

39. W którym roku powstała Pana/i organizacja?	Liczebność	%
przed 1900 rokiem	5	1,0%
między 1901 a 1945	32	6,4%
między 1946 a 1970	18	3,6%
między 1971 a 1989	25	5,0%
między 1990 a 2000	143	28,7%
w 2001 i później	276	55,3%
ogółem	499	100,0%

39. W którym roku powstała Pana/i organizacja? (szczegółowo)	N	%
1364	1	0,2%
1817	1	0,2%
1854	1	0,2%
1892	1	0,2%
1893	1	0,2%
1903	1	0,2%
1906	2	0,4%
1908	1	0,2%
1913	1	0,2%
1918	1	0,2%

39. W którym roku powstała Pana/i organizacja? (szczegółowo)	N	%
1919	3	0,6%
1920	3	0,6%
1921	4	0,8%
1923	2	0,4%
1925	1	0,2%
1926	2	0,4%
1929	2	0,4%
1935	2	0,4%
1936	2	0,4%
1938	1	0,2%
1942	1	0,2%
1945	3	0,6%
1947	1	0,2%
1949	1	0,2%
1950	2	0,4%
1954	1	0,2%
1955	1	0,2%
1956	1	0,2%
1957	2	0,4%
1958	1	0,2%
1959	2	0,4%
1960	1	0,2%
1961	1	0,2%
1962	1	0,2%
1967	1	0,2%
1968	2	0,4%
1975	1	0,2%
1977	1	0,2%
1978	1	0,2%
1979	1	0,2%
1981	2	0,4%
1982	1	0,2%
1983	1	0,2%

39. W którym roku powstała Pana/i organizacja? (szczegółowo)	N	%
1984	1	0,2%
1985	2	0,4%
1986	1	0,2%
1988	5	1,0%
1989	8	1,6%
1990	17	3,4%
1991	17	3,4%
1992	14	2,8%
1993	5	1,0%
1994	8	1,6%
1995	17	3,4%
1996	12	2,4%
1997	13	2,6%
1998	13	2,6%
1999	15	3,0%
2000	12	2,4%
2001	15	3,0%
2002	20	4,0%
2003	22	4,4%
2004	31	6,2%
2005	33	6,6%
2006	25	5,0%
2007	33	6,6%
2008	34	6,8%
2009	43	8,6%
2010	20	4,0%
ogółem	500	100,0%

Znakomita większość badanych organizacji figuruje w Krajowym Rejestrze Sądowym.

40. Czy organizacja jest wpisana do KRSu?	N	%
tak	459	91,8%
nie	41	8,2%
nie wiem	0	0,0%
ogółem	500	100,0%

Najchętniej eksplorowane pola działalności publicznej to środowiska: nauki, edukacji, oświaty i wychowania (35%); kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji (34%); upowszechniania kultury fizycznej i sportu (23%)

41. Jaki jest główny obszar działalności Pana/i organizacji?	N	%
nauki, edukacji, oświaty i wychowania	175	35,1%
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji	169	33,9%
upowszechniania kultury fizycznej i sportu	113	22,7%
ochrony i promocji zdrowia	66	13,3%
pomocy społecznej	60	12,0%
inne	42	8,4%
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	32	6,4%
działalność wspierająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	20	4,0%
działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz podmioty	14	2,8%
ratownictwa i ochrony ludności	10	2,0%
pomoc niepełnosprawnym i ich rodzinom	7	1,4%
turystyka	7	1,4%
odmowa	1	0,2%

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

42. płeć respondenta (osoby udzielającej wywiadu CATI)	N	%
Kobieta	207	41,4%
Mężczyzna	293	58,6%
Ogółem	500	100,0%

60% spośród osób, które udzieliły w badaniu wywiadu, to prowadzący działalność danej organizacji.

43. Jakie jest Pana(i) stanowisko w organizacji	N	%
prezes/wiceprezes	299	59,8%
sekretarz	30	6,0%
dyrektor/zastępca dyrektora	28	5,6%
członek zarządu	24	4,8%
przewodniczący/wiceprzewodniczący	24	4,8%
inne (asystent, specjalista, referent, administrator itd)	21	4,2%
członek stowarzyszenia	16	3,2%
skarbnik	15	3,0%
kierownik (administracyjny, programowy, finansowy)	9	1,8%
kierownik biura	8	1,6%
księgowy	7	1,4%
pełnomocnik	6	1,2%
koordynator	5	1,0%
fundator	5	1,0%
założyciel	3	0,6%
ogółem	500	100,0%

44. Jak długo działa Pani/Pan w organizacji? Liczba lat	N ważnych odpowiedzi	473
	Średnia	9
	Minimum	0
	Maksimum	66
	Mediana	6
	Dominanta	2
	Odchylenie standardowe	10

<i>45. Wykształcenie respondenta</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Podstawowe	0	0,0%
Zawodowe	3	0,6%
Średnie	78	15,6%
Wyższe licencjackie	19	3,8%
Wyższe magisterskie	324	64,8%
Wyższe inżynierskie	25	5,0%
Tytuł doktora/ profesor	51	10,2%
Odmowa	0	0,0%
Ogółem	500	100,0%

wiek	N ważnych	491
	Średnia	47
	Minimum	21
	Maksimum	85
	Mediana	46
	Dominanta	54
	Odchylenie standardowe	15



### Cele badawcze

- Ocena dotychczasowej współpracy organizacji pozarządowych z Urzędem Miasta Krakowa.
- Poznanie opinii o możliwościach rozwoju poszczególnych form współpracy.
- Pogłębienie i weryfikacja wyników badań ilościowych.

### Metoda badań

- Badanie zostało zrealizowane za pomocą zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI), na podstawie zatwierdzonego przez Zleceniodawcę przewodnika do dyskusji.

### Opis próby

- 7 grup FGI.
- W badaniach wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w Krakowie.
- Respondentów rekrutowano wyłącznie z bazy tych organizacji, które udzieliły wywiadu telefonicznego CATI (poprzedni etap projektu). Na każdą grupę zapraszano 10-11 osób. Wszystkich zaproszonych informowano dokładnie o celach projektu, o tym kto go zamawia i jakie są reguły uczestnictwa (zgoda na nagranie dyskusji). Osoby zapraszające kontaktowały się z respondentami minimum 2 razy (ostatni kontakt w dzień przed spotkaniem).
- Łącznie w badaniach wzięło 61 osób.
- Badania przeprowadzono w Krakowie w dniach 13 i 14 września 2010 roku.

Cytaty, wypowiedzi uczestników dyskusji umieszczono w nawiasach i zapisano kursywą – zawierają one często kolokwializmy, drobne błędy językowe – zachowano ich oryginalne brzmienie.

### Główne wnioski z badań fokusowych

- Pomimo detalicznych wyjaśnień na etapie rekrutacji pojawiły się pretensje ze strony niektórych uczestników fokusów, że na spotkaniu nie ma przedstawicieli UMK. Niejasności te wyniknęły prawdopodobnie z faktu, że na spotkanie dotarły również inne osoby, zastępujące zaproszonych respondentów (z tej samej organizacji), które niedokładnie zostały poinformowane przez kolegów o spotkaniu. Temperatura niektórych spotkań była bardzo gorąca, tematyka wzbudziła bowiem ogromne emocje.

- Niektórzy respondenci byli już na wstępie dość negatywnie (sceptycznie lub podejrzliwie) nastawieni do celu badania. Osoby starsze zjawily się odświętnie ubrane oczekując na spotkanie z przedstawicielami UMK lub z „jakąś ważniejszą osobą”.
- Wydaje się, że wiele osób oczekiwało wyłącznie na możliwość opowiedzenia o problemach z załatwianiem w Urzędzie Miasta spraw reprezentowanej przez nich organizacji. Z jednej strony sytuacja taka powodowała lekkie zawirowania na linii prowadzący – respondenci (poczucie, że nie osiągamy żadnych konstruktywnych wniosków). Z drugiej strony jednak budziła zrozumienie, gdyż świadczyła o rozgoryczeniu badanych, którzy w swojej codziennej działalności nie mają wystarczającego poczucia wsparcia.
- W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że organizacje pozarządowe prowadzone są przez szczególne osoby – pasjonatów, z poczuciem misji, bardzo zaangażowanych i oddanych swojej pracy. Pod adresem UMK, w kontekście współpracy z NGOs, przekazali oni wiele uwag krytycznych, ale pojawiły się także opinie pozytywne – że ostatnio jest lepiej, że powoli się zmienia, itp. Badani nie mieli jednak do tej pory możliwości (albo wiedzy, jak to zrobić) przekazania swoich opinii urzędowi. Wydaje się, że stąd tak emocjonalny charakter fokusów.
- Pierwszym „gorącym” wnioskiem z badań wydaje się być konieczność poprawienia komunikacji na linii NGOs - UMK oraz lepszy PR urzędu w tej dziedzinie. Przełożyć się to może na bardziej udaną współpracę i efektywniejszy dialog między stronami.
- Podczas spotkań pojawiły się pojedyncze, niepochlebne opinie respondentów dotyczące konkretnych pracowników UMK. Jednak wydaje się, że w tym miejscu przeważyły emocje uczestników, a wspomniane osoby zostały obarczone winą za źle działającą całość. Tak więc wypowiedzi tych nie należy w ogóle brać pod uwagę.
- Jednak przede wszystkim należy pamiętać, że respondenci mogli tak swobodnie dyskutować, gdyż firma badawcza organizująca spotkanie zagwarantowała im anonimowość i swobodę wypowiedzi. Należy więc przede wszystkim uniemożliwić identyfikację autorów poszczególnych opinii oraz reprezentowanych przez nich organizacji.
- Pojęcie „współpraca z Urzędem Miasta” dla większości organizacji pozarządowych reprezentowanych w badaniu kojarzyło się w pierwszej kolejności ze współpracą finansową.
- Najczęściej deklarowaną formą istniejącej współpracy organizacji pozarządowych z miastem było ubieganie się o dotacje. We wszystkich grupach dyskusyjnych poruszano problem podziału środków finansowych – począwszy od bardzo skomplikowanego toku składania wniosków i oskówek, poprzez niejasne procedury przyznawania pieniędzy, aż po brak informacji o przyczynach odrzucenia wniosku w przypadku nie przyznania dotacji.

- Najwięcej pozytywnych opinii o współpracy z miastem wygłaszali przedstawiciele dużych (najczęściej też długo działających) organizacji, które częściej otrzymują dofinansowanie. Małym lub nowopowstałym OP ciężko nawiązać tego typu współpracę z urzędem.
- Poza współpracą finansową respondenci najczęściej mówili o konieczności poprawy informacji oraz o wsparciu lokalowym ze strony UMK.
- Pod pojęciem wymiany informacji respondenci rozumieli otrzymywanie informacji o konkursach ofert, grantach, przetargach, szkoleniach i o wynikach konkursów, możliwość zaprezentowania oferty organizacji mieszkańcom, nawiązywanie współpracy z innymi organizacjami działającymi w tym samym obszarze, spotkania przedstawicieli NGOs z urzędem na cyklicznych, informacyjnych zebraniach, forum wymiany doświadczeń dla organizacji pozarządowych, uzyskiwanie pomocy dotyczącej finansów, prawa, księgowości, itp.
- Idea portalu dla organizacji pozarządowych została generalnie bardzo dobrze przyjęta ze względu na możliwość prezentacji organizacji, wymiany opinii na forum dyskusyjnym oraz otrzymywania w jednym miejscu informacji z urzędu.
- Brak lokali na prowadzenie działalności lub na organizowanie spotkań i imprez jest dużym problemem organizacji non-profit. Wsparcie ze strony miasta jest tu bardzo potrzebne. Kwestia dostępu do lokali wymaga regulacji, które uwzględniłyby interesy organizacji pozarządowych.
- Deklarowano potrzebę istnienia miejsca, w którym można uzyskać poradę, pomoc prawną, księgową lub merytoryczną. Tego typu działalnością powinien zająć się MOWIS, a wsparcie polegać powinno na możliwości rozmowy ze specjalistą z danej dziedziny oraz na przygotowywaniu materiałów informacyjnych, wydawaniu broszur i materiałów pomocniczych.
- Szkolenia, ale odpowiadające zapotrzebowaniu organizacji pozarządowych, są według badanych ważną elementem współpracy z UMK.
- Promocja przez miasto (np. patronat) podnosi wartość przedsięwzięcia i ułatwia pozyskanie sponsorów.
- Wśród innych wymienianych możliwych form współpracy NGOs z UMK były inkubatory organizacji pozarządowych, pomoc organizacyjna (np. wykorzystanie Straży Miejskiej do ochrony imprezy organizowanej przez OP) oraz zlecanie organizacji przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, itp. organizacjom pozarządowym.

### Znaczenie sektora NGOs

Organizacje pozarządowe prowadzone są przez ludzi – pasjonatów, z poczuciem misji, oddanych swojej pracy. Mimo, że ich działalność jest niezwykle ważna dla funkcjonowania miasta, często trafia na bariery administracyjne i urzędowe („Trzeba być zakochanym w tym, co się robi, żeby przebrnąć przez całą tę biurokrację. Łatwo jest się zniechęcić napotykając liczne bariery”).

Bardzo istotna jest więc próba poprawienia relacji z III sektorem podjęta przez Urząd Miasta Krakowa. Omawiane badania FGI były pierwszym krokiem do tego celu. Respondenci nie mieli do tej pory możliwości (albo wiedzy jak to zrobić) przekazania swoich opinii urzędowi. Stąd emocjonalny charakter wielu wypowiedzi i zachowań badanych, co doprowadziło do przerwania jednej grupy FGI.

Zauważalna jest konieczność lepszej komunikacji na linii NGOs - UMK, co wpłynie na budowanie relacji i poprawienie nastawienia organizacji pozarządowych do miasta.

### Opis i ocena dotychczasowej współpracy z Urzędem Miasta Krakowa

Należy zwrócić uwagę na fakt, że pojęcie „współpraca z Urzędem Miasta” większości organizacji pozarządowych reprezentowanych w badaniu kojarzyło się w pierwszej kolejności ze współpracą finansową. Wynika to oczywiście z faktu, że NGOs utrzymywane są z dotacji („Trzeba powiedzieć, że jesteśmy mocno uzależnieni od dotacji z UM, bo dzięki temu finansowaniu możemy funkcjonować”). Jednak wydaje się, że opinia taka spowodowana jest także brakiem możliwości (poczuciem braku) lub niewiedzą o możliwości współdziałania z miastem w sferze pozafinansowej. UMK postrzegany jest jako instytucja, w której ewentualnie można otrzymać dotację, ale niekoniecznie wsparcie innego rodzaju.

Bardzo istotne jest podjęcie przez urząd działań, które pozwolą zmienić sposób myślenia polegający na kojarzeniu współpracy przez organizacje pozarządowe z urzędem jedynie w kategoriach finansowych.

Na ocenę dotychczasowej współpracy z urzędem miasta wpływ miało przede wszystkim to jak długo podmiot działa na rynku, czy organizuje dużą (znaną) imprezę i czy otrzymał dotacje z UMK. Bardziej krytyczne wobec współpracy - co rozumiały - były organizacje mniejsze, którym ciężiej „przebić się”, których wnioski o dofinansowanie nie były uwzględniane.

### Organizacje działające w sferze kultury fizycznej, sportu i rekreacji

Spośród obecnych na spotkaniu jedynie duże, działające od wielu lat organizacje otrzymują dotacje finansowe z Urzędu Miasta. Przedstawiciele tych organizacji najbardziej pozytywnie oceniali współpracę z UMK („Działam

w sporcie bardzo długo, przewinąłem się przez kilka organizacji, które działają dzięki pomocy UM (...). Było dużo inwestycji, dzięki którym kluby mogą funkcjonować”). Organizacje mniejsze lub zajmujące się mniej popularnymi dyscyplinami sportu zgłaszały więcej zastrzeżeń co do kooperacji z urzędem. W pierwszej kolejności zastrzeżenia budził sposób rozdzielania środków finansowych dyskryminujący mniejsze lub nowopowstałe organizacje pozarządowe („Rozumiem, że dla większych organizacji są większe pieniądze, ale dla tych dopiero co powstających też muszą być jakieś środki”; „W pewnym momencie powiedziano, że to nie jest sport olimpijski więc nie należy dawać na to pieniędzy”).

Innymi deklarowanymi formami współpracy NGOs z urzędem były:

- otrzymywanie pozwolenia na organizowanie imprezy masowej na Rynku,
- patronat miasta nad organizowaną imprezą,
- udział w Gali Mistrzów Sportu.
- wynajem pomieszczeń (infrastruktury sportowej na prowadzenie działalności).

Respondenci szczególnie dużo mówili o ostatniej z wymienionych pozafinansowych form współpracy, podkreślając problemy z dostępem do sal gimnastycznych, lodowisk („Wynajmujemy sale gimnastyczne w szkołach, płacimy za nie (...) Chodzi o to, żeby UM zmusił szkoły do udostępniania nam sal za darmo”; „Miasto mogłoby pomóc poprzez rozsądne wykorzystywanie infrastruktury, która już jest – tak jak z lodowiskiem, dzierżawionym przez Cracovię. Klub nie jest w ogóle zainteresowany współpracą pozakomercyjną. Natomiast miasto ma określony parytet godzin do wykorzystania w miesiącu i zarządzający lodowiskiem mogliby w tym momencie wiele dla nas zrobić”).

Należy podkreślić fakt, że poza zwyczajowymi już podczas cyklu badań uwagami i zastrzeżeniami, pojawiały się także pozytywne oceny działania urzędu („Jest dużo inicjatyw i dużo pozytywnych rzeczy. Nie mogę powiedzieć, że nic się nie dzieje, że nic nie robią. Są nakłady dość duże na sport, ale te pieniądze muszą być po prostu inaczej rozdzielane”); („Urzednicy miejsca to są teraz specjaliści, jest to niebo w porównaniu z tym co było niegdyś - bardzo grzeczni, starają się nie bruździć”).

### Organizacje działające w sferze kultury

Mimo udziału w konkursach ofert, organizacje obecne na spotkaniu nie otrzymywały dotacji lub dostawały wyłącznie niewielkie kwoty.

Wymieniano następujące przeszkody w dostępie do środków finansowych:

- ograniczenie przez UMK liczby konkursów ofert („Urząd Miasta organizuje konkurs ofert. Swego czasu odbywało się to dwa razy w roku. Obecnie, od pewnego czasu jest to tylko jeden sort i koniec, zamyka się ścieżkę ubiegania się o grant”),

- ograniczenie puli środków do przekazania dla NGOs („Ostatnio ustawa została znowelizowana, tzn. poza konkursami organizacje pozarządowe mają prawo złożyć oferty miastu w wysokości do 10 tys. zł. Zadzwońiłem i zapytałem Panią. Usłyszałem, że mogę to zrobić, ale odpowiedź i tak będzie negatywna, bo nam i tak się już skończyły pieniądze i my oszczędzamy w tym roku”).
- przyznawanie dotacji tym samym organizacjom („Dotacje dostały duże podmioty i tzw. sprawdzone marki czyli jakieś duże festiwale, albo instytucje, które w jakiś sposób ciągle współpracują z miastem”),
- niejasność procedur („Dziś Pani mi powiedziała, że przeczytają moją ofertę, ale ja nie wiem, jak wyglądają procedury. Czy tylko ona to opiniuje, itd. – to całkowity brak przejrzystości”),
- lekceważenie osób (organizacji) ubiegających się o dotacje („Chcielibyśmy współpracować, choć bardzo często słyszymy takie zniechęcające informacje (...), że jesteśmy za młodzi, niedoświadczeni i jesteśmy za małą firmą żeby mieć jakieś szanse, by na górze rozmawiać z zarządzającymi większymi funduszami”).

Nie wymieniono innych form kooperacji z Urzędem Miasta. Należy zwrócić uwagę, że generalnie badani w tej grupie negatywnie oceniali dotychczasową współpracę (jej znikomość, bądź brak) z miastem („Ja o takiej współpracy słyszę tylko na tego typu spotkaniach, czytam w gazetach i słyszę w telewizji”, „Trudno mówić o współpracy”, „Współpraca by była gdybyśmy się mogli doprosić - a trwa to od wielu lat - jakiegoś pomieszczenia”).

Podkreślano, że Urząd nie traktuje organizacji pozarządowych jako partnerów („Jesteśmy jakimiś żebrakami dla nich”, „Jeśli chodzi o takie instytucje, jak Urząd Marszałkowski czy UM to problem tkwi w tym, że uważają one, że i tak będą zawsze (...). A takie organizacje jak my – dziś są, jutro ich nie ma i nie trzeba się nimi zbytnio przejmować. I to jest kluczowy problem”). W kontekście współpracy z urzędami lepiej oceniany był Urząd Marszałkowski (większe możliwości nawiązania współpracy i otrzymania pomocy).

### Organizacje działające w sferze zdrowia

Deklarowana współpraca z UMK polegała na uczestnictwie w projekcie finansowanym z grantu norweskiego dotyczącym partnerstwa lokalnego oraz na braniu udziału w dniu organizacji pozarządowych (organizowanym przez MOWIS).

Jednak generalnie NGOs uczestniczące w spotkaniu nie współpracowały z urzędem. Wynikało to z:

- niewiedzy co do możliwego rodzaju współpracy („Przede wszystkim właśnie z niewiedzy. Nie wiemy czego możemy oczekiwać z ich strony”),
- odrzuceniu wniosku grantowego,
- braku podstaw do współpracy („Prezydent nie ma paragrafu, żeby pomagać takim organizacjom, jak moja”),
- problemy z uzyskaniem informacji na temat innych organizacji

pozarządowych, konkursów i przekazania tych informacji mieszkańcom („Często jest tak, że OP dowiadują się o konkursie na kilka dni przed ostatecznym terminem – wtedy czasu jest niewystarczająco”).

### Organizacje działające w sferze wspierania przedsiębiorczości

Dotychczasowa współpraca organizacji zebranych w tej grupie z Urzędem Miasta nie miała charakteru finansowego. Polegała ona głównie na:

- korzystaniu z pomieszczeń urzędu („Korzystaliśmy z sali obrad Rady Miasta – organizowaliśmy tam konferencje”),
- udziale w spotkaniach organizowanych przez urząd („Omawiamy różne problemy – małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie Krakowa”),
- uzyskaniu patronatu honorowego dla organizowanego wydarzenia („Patronat to fajna rzecz, jest to chyba zamieszczone na stronie kraków.pl, natomiast nie ma z tego takiej pomocy tak naprawdę dla organizacji – całą promocję i tak musiałem zrobić samemu”),
- współpracy z Pełnomocnikiem ds. Osób Niepełnosprawnych („...wystawia nam referencje, ponieważ zna naszą działalność”).

Organizacje, które starały się lub otrzymały dotacje podkreślały, że były to niewielkie (niewystarczające) kwoty.

Pozytywnie oceniano współpracę organizacji z Pełnomocnikiem ds. Osób Niepełnosprawnych, która jednak, jak wspomniano powyżej, nie ma charakteru stricte finansowego („Współpraca organizacji z UM polega na współpracy z pełnomocnikiem, referatem na rzecz osób niepełnosprawnych, gdzie właściwie otrzymujemy poparcie do innych grantów. Natomiast te środki są małymi środkami”).

Mówiono także o:

- niejasnych procedurach przyznawania środków („Bardzo często nie wygrywa się grantów i nie wie się dlaczego się nie wygrało. Informacje o grantach podawane są w jakiś dziwny sposób, albo dowiadujemy się ze stron internetowych, a informacje tam są „gdzieś daleko”; „Nie wiemy dlaczego ostatnio nie wygraliśmy grantu. Nie znaleźliśmy takiej informacji, ani żadnych wyjaśnień, jakie błędy popełniliśmy”),
- ograniczaniu puli pieniędzy dla NGOs („Siedzę w tych organizacjach dosyć długo – z roku na rok te zasoby środków finansowych maleją”),
  - braku właściwej informacji na temat możliwości finansowania („W zapisach o celach strategicznych Miasta Krakowa jest punkt, który mówi że organizacja może otrzymać nie tylko dofinansowanie, ale również wsparcie, może złożyć wniosek i wygrać kontrakt. Szukałam, jakie są zasady tych kontraktów, jakie są procedury osiągnięcia tych kontraktów – nie znalazłam”),
  - braku możliwości zaplanowania działań ciągłych, cyklicznych, brak spójności współpracy („Nie wiadomo czy jeśli zapiszę się za dużo,

to czy nie zetną, a jeśli za mało, to projekt byle jaki (...).

Co do następnych grantów też nic nie wiadomo – kiedy będą, jakie będą zasady partycypacji i kosztów kwalifikowanych. Nie ma przez to sensownej pracy ciągłej”),

- nadmierne wymagania w stosunku do prowadzących działalność pożytku publicznego („Wymaga się niesłychanych umiejętności wszystkiego – księgowości, zarządzania, ustawy o pożytku publicznym, ustawy o księgowości – czyli kwintesencja prawidłowego rozliczania działalności. Jednak nikt nie pyta, jakim kosztem, jakim wkładem środków i jak to zrobić, żeby ten kto daje pieniądze mógł powiedzieć, że zadanie zrealizowano prawidłowo”).

### Organizacje działające w sferze inne organizacje pozarządowe

W przypadku tej grupy tematyka dotacji nie była zbyt mocno poruszana z uwagi na to, że organizacje pozarządowe uczestniczące w tym spotkaniu nie mogły poszczycić się udziałem w konkursach zakończonych sukcesem. Organizacje respondentów współpracują jednak z samorządem w następujących formach:

- obejmowanie działań organizacji pozarządowym patronatem przez Prezydenta Krakowa („Prezydent obejmuje pewne działania patronatem honorowym.”)
- pomoc dla młodych organizacji w zakładaniu stowarzyszenia poprzez organizowanie szkoleń („UM pomógł nam przy zakładaniu stowarzyszenia. Odbywały się szkolenia, jak założyć coś takiego, i mogliśmy w tym uczestniczyć i stworzyliśmy stowarzyszenie. Bardzo wymierna pomoc.”)
- uczestniczenie w wydarzeniach organizowanych przez UM i możliwość zaprezentowania się tam („w ten weekend na zaproszenie UM uczestniczyliśmy w rozpoczęciu kampanii Kraków stawia na rodzinę, i mogliśmy się zaprezentować”)
- udostępnianie sal na potrzeby organizacji pozarządowych („Mamy udostępniane sale na uroczystości wręczania niektórych nagród”)
- współorganizowanie wydarzeń przez organizacje pozarządowe i UMK („I właśnie udało nam się zaprosić KBF do tego, stało się jednym z organizatorów, poważnie wsparł to finansowo, i medialnie pomagając w negocjacji umów, np. w środkach transportu.”)

Jedną w wymienianych dziedzin, gdzie współpraca nie była rozwijana była wymiana informacji, co skutkowało tym, że inicjatywy o podobnej tematyce były organizowane niemal równocześnie („tak jak my mieliśmy projekt ze strefą wolnego czytania. Nagle okazało się, że miasto ma coś podobnego w planie. A obie strony nic nie wiedziały o tym, że coś takiego druga strona robi. Gdyby wiedziały, można by to zrobić nawet lepiej”). wyrazili również przekonanie, że konsultacje winny być organizowane w większym zakresie i w grupie organizacji działających z tej samej branży, tak aby można bez przeszkód zgłaszać swoje postulaty.



## Organizacje działające w sferze ochrony środowiska

W przypadku tej grupy organizacji trudno mówić o pozytywnych doświadczenia ze współpracy z UM, poza jednym przypadkiem, kiedy to respondentce udało się przy współpracy gminy skanalizować okolicę. Jej zdaniem powodem tego było to, że była dobrze przygotowana do rozmów i bez problemu dostała się do odpowiedniego urzędnika („jeżeli byliśmy przygotowani konstruktywnie i finansowo, nie mieliśmy żadnych kłód pod nogami. Dostawaliśmy się do urzędników bez żadnego problemu w jakimś takim w miarę ustalonym terminie”). Zdaniem tej respondentki dobre przygotowanie organizacji pozarządowych do współpracy jest kluczem do niej. Przypadek tej respondentki spotkał się z krytyką ze strony pozostałych uczestników spotkania, bowiem ich zdaniem zakończenie sukcesem działań respondentki było powodowane tym, że jej inicjatywa była przydatna miastu, a z działalności czysto ekologicznej miasto nic nie ma, więc nie stara się o współpracę.

Zdaniem osób badanych pula środków przeznaczana na ochronę środowiska jest niewielka, co skutkuje tym, że nie da się współpracować. Inny uczestnik spotkania przytoczył przykład nieudanej współpracy, kiedy to organizacja respondenta startując w konkursie otrzymała dziesięciokrotnie niższą kwotę dofinansowania niż ta, o którą wnioskowała, co zakończyło się odstąpieniem od realizacji projektu („jeżeli my składamy wniosek na program dla przedszkoli, wnioskujemy o 20 tys., a UM nam przyznaje 2 tys. zł to jest śmiech na sali. My czegoś takiego nie weźmiemy, bo więcej z tego problemu niż korzyści, więc kwota jest po prostu śmieszna”). Kolejna osoba wskazała na brak zainteresowania ze strony UM partnerstwem w dużym projekcie, mimo, że wszystko było przygotowane.

Zdaniem respondentów UM „prowadzi współpracę polegającą na nieustannym boksowaniu się, właściwie wszelkie postulaty są ignorowane, wszystko, co ma dotyczyć jakiegoś zrównoważonego rozwoju Krakowa, jest traktowane jak wkładanie kija w szprychy postępu”. Ta opinia przeważała wśród większości uczestników spotkania. Nie jest więc zaskoczeniem, że ich zdaniem UM traktuje ich jak petentów, a nie partnerów, a czasem nawet jako przeciwników.

Najczęściej deklarowaną formą istniejącej współpracy organizacji pozarządowych z miastem było ubieganie się o dotacje. We wszystkich grupach dyskusyjnych poruszano problem podziału środków finansowych – począwszy od bardzo skomplikowanego toku składania wniosków, poprzez niejasne procedury przyznawania pieniędzy, aż po brak informacji o czynach odrzucenia wniosku w przypadku nie przyznania dotacji.

Najwięcej pozytywnych opinii o współpracy z miastem wygłaszali przedstawiciele dużych (długo działających) organizacji, które częściej otrzymują dofinansowanie. Małym lub nowopowstałym OP ciężko nawiązać tego typu współpracę z urzędem, stąd ich wypowiedzi były bardziej krytyczne.

### Współpraca finansowa

Nawiązując do poprzedniego rozdziału raportu, współpraca finansowa z miastem ma kluczowe znaczenie dla organizacji pozarządowych działających w Krakowie. Należy więc podkreślić znaczenie ułatwienia i poprawy przejrzystości procedur przyznawania środków finansowych na działalność organizacji pozarządowych dla wizerunku urzędu miasta jako instytucji przyjaznej NGO.

Wiąże się z tym także potrzeba poprawy sposobu komunikowania się z UMK – zarówno w kontekście informowania o konkursach, jak i o ich wynikach. Dotychczasowa informacja (ogłoszenia w budynku oraz na „zakamuflowanych” stronach internetowych), była niewystarczająca. Najwięcej krytyki dotyczyło sposobu informowania o wynikach konkursów, umieszczanych na trudno dostępnych stronach, bez możliwości poznania kryteriów oceny, błędów jakie mogło się popełnić we wniosku oraz przyczyn nie przyznania dotacji („Sporo projektów jest odrzucanych – nie wiemy dlaczego i to jest bolączka. Jeśli chodzi o UM - nie ma takich informacji, nie ma wytłumaczeń, dlaczego dany projekt uzyskał tyle punktów. Chciałabym wiedzieć, jak poprawić projekt, żeby następnym razem dostał więcej punktów”).

Respondenci mówili także o konieczności większego wsparcia nowych organizacji, którym ciężko poradzić sobie bez dotacji („Oczywiście, że trzeba zorientować się w działalności nowych OP, ale żeby ten kredyt zaufania ze strony miasta był – jakieś kwoty na rozruch, nawet niezbyt wielkie”). Jednym z możliwych sposobów takiego wsparcia mogłyby być małe granty bez wkładu własnego („dobrze by było, gdyby konkursy miały wersje również małych grantów bez wkładu własnego. Taka początkująca NGO ma kłopot z wkładem własnym”).

### Współpraca pozafinansowa

Podczas rozmów o najbardziej pożądanym formach współdziałania organizacji pozarządowych z urzędem miasta, poza współpracą finansową, respondenci najczęściej spontanicznie wymieniali możliwość wymiany informacji oraz wsparcie lokalowe ze strony miasta.

### Wymiana informacji

Jak zaznaczono powyżej, możliwość wymiany informacji jest ważna dla działania organizacji pozarządowych.

Pod pojęciem wymiany informacji respondenci rozumieli:

- otrzymywanie informacji o konkursach ofert, grantach, przetargach, szkoleniach, itp. („W dobie technologii stworzenie listy mailingowej byłoby czymś odpowiednim – nie musiałbym siedzieć non-stop przy komputerze i przeczyszczać strony w poszukiwaniu informacji. Jednym

kliknięciem UM miałby pewność, że informacja dotrze do wszystkich zainteresowanych w odpowiednim czasie”).

- otrzymywanie informacji o wynikach konkursów ofert („Organizacja pozarządowa powinna mieć dostęp do wiedzy na temat całej procedury, tego urzędniczego meta-języka”),
- zaprezentowania oferty organizacji mieszkańcom,
- nawiązywanie współpracy z innymi organizacjami działającymi w tym samym obszarze („... organizacje, z którymi mogłabym współpracować. My się nie znamy, nie wiemy, że np. możemy pójść do MOWIS i poprosić o doszkalanie. Dla mnie taka wiedza też byłaby cenna”).
- spotkania przedstawicieli NGOs z urzędem na cyklicznych, informacyjnych spotkaniach („Mógłbym przysłać studentów na praktyki do Pani i to już jest konkretna pomoc wynikająca z takiego spotkania”), (UM dając nam możliwość spotkania, bez wkładu dużych pieniędzy pozwala, żeby coś samo z tego się narodziło”).
- forum wymiany doświadczeń dla organizacji pozarządowych,  
- uzyskiwanie pomocy dotyczącej finansów, prawa, księgowości itp. („Szuka się czasami w Internecie informacji i zapęta się na stronach, gdzie każda strona podaje to samo, traci się czas nie zdobywając informacji, której szukaliśmy”).

### Portal internetowy dla organizacji

Idea portalu dla organizacji pozarządowych została generalnie bardzo dobrze przyjęta. Przede wszystkim dlatego, iż na takim portalu mogłyby zostać **zaprezentowane** wszystkie NGOs działające w Krakowie („Myślę że jest to jedna z ważniejszych spraw. Państwo mówią tutaj tylko o pieniądzach, a mnie najciężej jest wytłumaczyć co ja w ogóle robię”) poprzez informację w serwisie, albo poprzez przekierowanie na stronę danej organizacji.

Podkreślano, że bardzo duże znaczenie dla użytkowników tego portalu mogłyby stanowić forum dyskusyjne, spełniające funkcje wymiany doświadczeń i nawiązywania kontaktów pomiędzy organizacjami i dialogu z mieszkańcami.

Wreszcie, wspomiano o postulowanej już wielokrotnie możliwości dotarcia do zgromadzonych w jednym miejscu **informacji ze strony urzędu**: o konkursach, grantach, szkoleniach i spotkaniach.

Dowodem na zainteresowanie pomysłem były dywagacje badanych na temat możliwości prezentacji swojej organizacji na portalu („Jak można się w tym znaleźć? Czy to będzie automatycznie z KRS, kto będzie decydował, jak przyporządkować? Bo to jest fajnie rozplanowane. Zależałoby mi na tym, żeby moja OP znalazła się na tej stronie – tylko nie wiem, jak miałbym to zrobić, żeby się tam znaleźć. Czy trzeba się zwrócić do UM, czy to on zwróci się do nas, czy też weźmie wszystko UM z KRS?”).

Podsumowaniem tej części, na potwierdzenie znaczenia kwestii przepływu informacji dla organizacji pozarządowych, mogą być słowa jednego z respondentów: ”Jeśli miasto nie chce dawać pieniędzy, to dobrze, żeby

w jakiś sposób umożliwiło zawiadomienie o naszej działalności. Sama świadomość, że miasto popiera naszą działalność pozwalałoby na pozyskiwanie sponsorów”.

### Wsparcie lokalowe

Na spotkaniu krytykowano politykę lokalową UMK wobec NGOs („Nasze miasta powiatowe mają lepszą współpracę lokalową z urzędami – np. lokal za złotówkę z pełnym wyposażeniem, mają refundację kosztów utrzymania. Jak wyjeżdżam do innych miast i rozmawiam o współpracy władz samorządowych z OP to wydaje mi się, że jestem w innym świecie. Po prostu można, a tutaj w naszym wspomniałym mieście Krakowie cały czas się słyszy – „nie ma mocy prawnych”).

Brak lokali na prowadzenie działalności lub na organizowanie spotkań i imprez jest dużym problemem organizacji non-profit. Wsparcie ze strony miasta jest tu bardzo potrzebne. Kwestia dostępu do lokali wymaga regulacji, które uwzględniałyby interesy organizacji pozarządowych, a więc pozwalałaby na nieodpłatne korzystanie np. z obiektów sportowych, których właścicielem lub współwłaścicielem jest miasto, z sal gimnastycznych w gminnych placówkach edukacyjnych, czy z sal magistrackich na spotkania, imprezy organizowane dla i przez NGOs („My jako organizacja non-profit po prostu nie mamy pieniędzy. Sprawa kluczowa to udostępnienie jakiegoś pomieszczenia – nie chcę nazywać tego lokalem, bo może się kojarzyć z jakimś sklepem i wystawą – w którym moglibyśmy spotykać się”).

Lokale, które przekazywane są organizacjom pozarządowym są zazwyczaj w fatalnym stanie i położone są na obrzeżach miasta („Są to lokale, które w Zarządzie Gospodarki Mieszkaniowej istnieją w wykazie jako niemalże same piwnice, nie w centrum miasta. To jest urągające OP”); („To prawda, że jeśli już są lokale to one są tak daleko. Przykładem rzeczywiście jest Polski Związek Niewidomych, gdzie są osoby niewidome, które mają problemy w poruszaniu się i dotrzeć gdzieś na Kobierzyńską, gdzie nawet ja – widząca, nie wiem jak mam trafić”).

Ponadto bolączką organizacji pozarządowych są wysokie czynsze w lokalach gminnych („Każda z organizacji każdą złotówkę ogląda 10 razy zanim ją wyda. Wydanie 1500 zł na zapłacenie czynszu w kamienicy gminnej, to ja bardzo przepraszam, ale wolę działać w namiocie”).

Nie wszyscy respondenci wiedzieli o możliwości wynajęcia sal w MOWIS na czas trwania projektu. Idea taka przyjmowana była pozytywnie („Jak chcę szkolić kadrę – to tam mogę. Więc jest to pewne rozwiązanie”), ale również krytykowana za zbyt oddalenie ośrodka od centrum miasta oraz nierówność organizacji wobec prawa („Musimy płacić czynsze. Na mocy takiej samej ustawy co MOWIS. I my biorąc granty wpisujemy je w wydatki administracyjne i oddajemy te pieniądze miastu. Świetnie. Czyli koło”).

## Wsparcie merytoryczne

Większe organizacje biorące udział w spotkaniu korzystały z pomocy merytorycznej ze strony miasta („Kiedy miałam problem prawny w Wydziale Sportu, za każdym razem uzyskiwałam pomoc. Jest dobrze tak jak jest – nie zdarzyło mi się, żeby ktoś mnie zlekceważył, gdy zwracałam się o pomoc-prawną”). generalnie deklarowano potrzebę istnienia miejsca, w którym można uzyskać poradę, pomoc prawną, księgową lub merytoryczną.

Infolinia, zdaniem respondentów, byłaby „wyrzucaniem pieniędzy w błoto”. Natomiast tego typu działalnością powinien zająć się MOWIS, a wsparcie polegać powinno na:

- możliwości rozmowy ze specjalistą z danej dziedziny (Ja byłabym za tym, żeby był pokoik spraw urzędowych w MOWIS. Żeby w ramach ich pracy było doradztwo, żebym wiedziała, czy mając takie dokumenty i tak napisany program, czy mogę z tym pójść dalej”). W tym miejscu, jako przykład wskazywano Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych (BIS), która zajmuje się tego typu pomocą. Ich działalność była dobrze oceniana przez respondentów.
- przygotowywaniu materiałów informacyjnych, wydawaniu broszur i materiałów pomocniczych („Miasto albo MOWIS mogłyby opracować broszurę, jak przygotować program, żeby on wygrał. Po kolei przeprowadzenie przez poszczególne etapy. To nie musi być nawet broszura. To może być PDF”).

## Szkolenia organizowane przez UMK

Szkolenia są według badanych ważnym elementem współpracy z UMK. Zwłaszcza, że kursy dotyczące zagadnień leżących w kręgu zainteresowań OP są w Krakowie bardzo drogie („Dwudniowe szkolenie na temat franchisingu w Krakowie kosztuje 1200 zł, myślę, że chodzi tu zwłaszcza o dobry zarobek, a nie zwrot kosztów. Jest to dla mnie przesada. Dlaczego zatem UM nie zorganizował nigdy jakiegoś szkolenia franchisingu?”).

Największą słabością dotychczasowych działań tego typu prowadzonych przez UMK było to, że szkolenia nie do końca odpowiadały zapotrzebowaniu („Tematyka szkoleń jest narzucana przez tych, którzy dają na to pieniądze. To nie jest, że my zgłaszamy zapotrzebowanie na jakieś szkolenie. My dostajemy informację, że takie szkolenie jest organizowane, bo na to jest kasa”). Poza tym niektóre szkolenia, np. dotyczące przygotowywania ofert grantowych oceniano jako zbyt ogólne („Są szybkie, pobieżne i nie są wystarczające”).

Wymieniano następujące tematy szkoleń, którymi OP byłyby bardzo zainteresowane:

- szkolenia zarządu i członków zarządu,
- księgowość w NGOs,
- prowadzenie organizacji pozarządowych – podstawy prawne,
- franchising,

- zarządzanie projektami, komunikacja, negocjacje, sprzedaż.

W kontekście szkoleń respondenci ponownie wspominali o BIS, jako o wzorze działania w tym zakresie. Zaproponowano, aby UMK podjął współpracę z tą organizacją: „Robią to na bardzo wysokim poziomie. Czemu tego nie wykorzystać? Czemu tego nie dofinansować? Oni siedzą w tym trzecim sektorze, są nami i mogą dla nas pracować. Nawet, jeśli urzędnik by chciał, to nie jest w stanie nam tego przekazać. Jeśli to jest rzeczywiście robione dla nas, to jest wspieranie tego trzeciego sektora, naszego rozwoju”.

Jeden z respondentów, biorący w przeszłości udział w kilkudniowym szkoleniu, wypowiedział zdania, które mogą podsumować tę część opracowania: „Na tych szkoleniach nauczyliśmy się, jak podchodzić do projektu, jak wyznaczać swoje zasoby, predysponować swoje cele i cały meta-plan. Od tej pory nie działamy inaczej, jak tylko szukanie potrzeb, przerabianie ich na cele, a później wymyślanie metod do osiągnięcia celu. Cała mechanika. Od tamtego czasu zdobywamy pieniądze od partnerów, od sponsorów biznesowych (...). Uważam, że takiego typu szkolenia są najbardziej rozwojowe i można wykorzystać najwięcej wiedzy”.

### Promocja organizacji przez Urząd Miasta

Mimo tego, że pod adresem urzędu jako partnera współpracy z NGOs padały niejednokrotnie słowa krytyki, respondenci zgodnie zauważali, że kooperacja z miastem podnosi wartość przedsięwzięcia i ułatwia pozyskanie sponsorów.

Przede wszystkim wspomniano o znaczeniu patronatu miasta lub prezydenta jako czynnika promującego imprezę („Chcieliśmy przez patronat bardziej nagłośnić imprezę”); („Patronat prezydenta - gdyby każda organizacja choć raz weszła na plakat z prezydentem to już byłoby coś”).

Pojawiły się jednak także głosy opozycyjne - to miasto powinno pamiętać, iż np. dając patronat i swoje logo - promuje siebie, a nie organizację pozarządową („Jeżeli jest coś przygotowywane profesjonalnie, to niech to miasto da swoje logo bez potrzeby latania po 50 pokojach, bo na końcu efekt jest taki, że mówię, że mam to gdzieś. To nie miasto mnie promuje – tylko ja promuję miasto. Jeśli miasto nie potrafi tego wykorzystać, to o czym my mówimy”).

Proponowano także pomoc miasta w zakresie reklamy zewnętrznej („Miasto budując obiekty komunikacyjne, czy też sportowe mogłoby zastrzec, że 10% powierzchni reklamowych przeznaczają dla OP, oczywiście tak, żeby OP nie musiały za to płacić”).

### Inne proponowane formy współpracy

Wśród innych wymienianych przez respondentów możliwych form współpracy NGOs z UMK były:

- inkubatory organizacji pozarządowych („Inne miasta organizują takie

inkubatory dla organizacji pozarządowych. W momencie, kiedy organizacja powstaje i działa rok – dwa – trzy, to wiadomo, że siedziba jest w mieszkaniach prywatnych i jeżeli ta organizacja przejdzie „chrzest” i wykaże, że jest w stanie funkcjonować, to np. w Warszawie dostaje biuro. Ale nie że dostaje pokój dla siebie, ale dzieli go z innymi organizacjami. Może tam trzymać dokumenty, korzystać ze wspólnego faksu. Tego mi brakuje w Krakowie”),

- pomoc organizacyjna (np. wykorzystanie Straży Miejskiej do ochrony imprezy organizowanej przez OP),
- zlecanie organizacji przedsięwzięć kulturalnych, sportowych organizacjom pozarządowym, a nie organizowanie ich przez UMK
- wspieranie organizacji nowopowstałych poprzez dawanie dotacji na ten cel organizacjom pozarządowym dużym i silnym, co wzmocniłoby sektor organizacji pozarządowych („to granty dla dużych NGO na opiekę nad małymi NGO. Gdyby pieniądze dostała duża na prowadzenie tych małych. Te młode składałyby koncepcje, pracowałyby normalnie przy pomocy dużych”)

## MOWIS

Nie wszyscy respondenci słyszeli wcześniej o MOWIS. Wśród osób, które wiedziały o istnieniu tego ośrodka opinie były rozbieżne. Chwalono ideę powstania takiej instytucji, ale również pojawiły się zastrzeżenia („Z jednej strony dobrze, że cokolwiek powstało. To już jest jakiś sygnał. Natomiast z drugiej strony jest o tyle źle, że jeśli powstaje instytucja, która ma wspierać wszystkie organizacje w Krakowie, a powstaje w Nowej Hucie – czyli miejscu które jest daleko od centrum. Organizacja konferencji i wywożenie tych ludzi do Huty to jest dość pracochłonne, żeby nie powiedzieć bezsensowne”).

Najczęściej wspomniano o MOWIS w kontekście rozmów o szkoleniach i wynajmie pomieszczeń. Jednak wiele wypowiedzi opierało się o zastrzeżone, niesprawdzone osobiście informacje, więc nie można formułować na tej podstawie żadnych wniosków („Jak ktoś robi konferencję, to może podobno ubiegać się o darmową salę”); („Nie wiem, czy to prawda, ale przeczytałem na forum, że tam jest więcej urzędników niż pomieszczeń”).

Wydaje się, że ośrodek mógłby wiele zaczerpnąć z działalności Biura Inicjatyw Społecznych, wielokrotnie przytaczanego jako przykład wzorowego działania („Ja mogę wypowiedzieć się nie tylko na temat MOWIS ale również BIS – i muszę przyznać że z nimi [z BIS] jakoś łatwiej mi się współpracuje. Wspaniale działają popierając działalność młodych organizacji, które dopiero powstają. Wydają biuletyny, organizują kursy dla liderów, kursy zarządzania, kursy księgowości. Np. przychodzi osoba z biura rachunkowego zajmującą się rozliczaniem organizacji i tłumaczy, jak trzeba to wszystko robić. Są to bardzo cenne informacje zwłaszcza dla młodych organizacji”).

